

Libri Secundi Pars tertia de supplicijs reprobos.

De numero nouis

Dsimos quatuor ppositos. supius duo bus expeditis exiliter z bzeuiter termi nat: ordine sequenti cu adiutorio gre ibesu chrisi ia nre cōsideratōis oculos uertamus ad tertiu nouissimoz. i. in fernu put inspirate deo poterimus in tuendu z aliqñ ostendēdū supplicia dānatōz. Circa q aut tria cōsideran da occurrūt. Primo ostendēdū est q infernus sit. Scdo vbi sit. Tercio qd sit. i. que: quales z quante sint pene inferni.

De inferno sit. Scdo vbi sit. Tercio qd sit. i. que: quales z quante sint pene inferni.

De inferno sit. Scdo vbi sit. Tercio qd sit. i. que: quales z quante sint pene inferni.

De inferno sit. Scdo vbi sit. Tercio qd sit. i. que: quales z quante sint pene inferni.

De inferno sit. Scdo vbi sit. Tercio qd sit. i. que: quales z quante sint pene inferni.

De inferno sit. Scdo vbi sit. Tercio qd sit. i. que: quales z quante sint pene inferni.

De inferno sit. Scdo vbi sit. Tercio qd sit. i. que: quales z quante sint pene inferni.

De inferno sit. Scdo vbi sit. Tercio qd sit. i. que: quales z quante sint pene inferni.

De inferno sit. Scdo vbi sit. Tercio qd sit. i. que: quales z quante sint pene inferni.

De inferno sit. Scdo vbi sit. Tercio qd sit. i. que: quales z quante sint pene inferni.

De inferno sit. Scdo vbi sit. Tercio qd sit. i. que: quales z quante sint pene inferni.

De inferno sit. Scdo vbi sit. Tercio qd sit. i. que: quales z quante sint pene inferni.

De inferno sit. Scdo vbi sit. Tercio qd sit. i. que: quales z quante sint pene inferni.

De inferno sit. Scdo vbi sit. Tercio qd sit. i. que: quales z quante sint pene inferni.

De inferno sit. Scdo vbi sit. Tercio qd sit. i. que: quales z quante sint pene inferni.

De inferno sit. Scdo vbi sit. Tercio qd sit. i. que: quales z quante sint pene inferni.

De inferno sit. Scdo vbi sit. Tercio qd sit. i. que: quales z quante sint pene inferni.

De inferno sit. Scdo vbi sit. Tercio qd sit. i. que: quales z quante sint pene inferni.

De inferno sit. Scdo vbi sit. Tercio qd sit. i. que: quales z quante sint pene inferni.

De inferno sit. Scdo vbi sit. Tercio qd sit. i. que: quales z quante sint pene inferni.

De inferno sit. Scdo vbi sit. Tercio qd sit. i. que: quales z quante sint pene inferni.

De inferno sit. Scdo vbi sit. Tercio qd sit. i. que: quales z quante sint pene inferni.

De inferno sit. Scdo vbi sit. Tercio qd sit. i. que: quales z quante sint pene inferni.

De inferno sit. Scdo vbi sit. Tercio qd sit. i. que: quales z quante sint pene inferni.

De inferno sit. Scdo vbi sit. Tercio qd sit. i. que: quales z quante sint pene inferni.

De inferno sit. Scdo vbi sit. Tercio qd sit. i. que: quales z quante sint pene inferni.

De inferno sit. Scdo vbi sit. Tercio qd sit. i. que: quales z quante sint pene inferni.

De inferno sit. Scdo vbi sit. Tercio qd sit. i. que: quales z quante sint pene inferni.

De inferno sit. Scdo vbi sit. Tercio qd sit. i. que: quales z quante sint pene inferni.

De inferno sit. Scdo vbi sit. Tercio qd sit. i. que: quales z quante sint pene inferni.

De inferno sit. Scdo vbi sit. Tercio qd sit. i. que: quales z quante sint pene inferni.

De inferno sit. Scdo vbi sit. Tercio qd sit. i. que: quales z quante sint pene inferni.

De inferno sit. Scdo vbi sit. Tercio qd sit. i. que: quales z quante sint pene inferni.

De inferno sit. Scdo vbi sit. Tercio qd sit. i. que: quales z quante sint pene inferni.

De inferno sit. Scdo vbi sit. Tercio qd sit. i. que: quales z quante sint pene inferni.

De inferno sit. Scdo vbi sit. Tercio qd sit. i. que: quales z quante sint pene inferni.

De inferno sit. Scdo vbi sit. Tercio qd sit. i. que: quales z quante sint pene inferni.

De inferno sit. Scdo vbi sit. Tercio qd sit. i. que: quales z quante sint pene inferni.

De inferno sit. Scdo vbi sit. Tercio qd sit. i. que: quales z quante sint pene inferni.

De inferno sit. Scdo vbi sit. Tercio qd sit. i. que: quales z quante sint pene inferni.

De inferno sit. Scdo vbi sit. Tercio qd sit. i. que: quales z quante sint pene inferni.

De inferno sit. Scdo vbi sit. Tercio qd sit. i. que: quales z quante sint pene inferni.

De inferno sit. Scdo vbi sit. Tercio qd sit. i. que: quales z quante sint pene inferni.

De inferno sit. Scdo vbi sit. Tercio qd sit. i. que: quales z quante sint pene inferni.

De inferno sit. Scdo vbi sit. Tercio qd sit. i. que: quales z quante sint pene inferni.

De inferno sit. Scdo vbi sit. Tercio qd sit. i. que: quales z quante sint pene inferni.

De inferno sit. Scdo vbi sit. Tercio qd sit. i. que: quales z quante sint pene inferni.

De inferno sit. Scdo vbi sit. Tercio qd sit. i. que: quales z quante sint pene inferni.

De inferno sit. Scdo vbi sit. Tercio qd sit. i. que: quales z quante sint pene inferni.

De inferno sit. Scdo vbi sit. Tercio qd sit. i. que: quales z quante sint pene inferni.

De inferno sit. Scdo vbi sit. Tercio qd sit. i. que: quales z quante sint pene inferni.

De inferno sit. Scdo vbi sit. Tercio qd sit. i. que: quales z quante sint pene inferni.

De inferno sit. Scdo vbi sit. Tercio qd sit. i. que: quales z quante sint pene inferni.

De inferno sit. Scdo vbi sit. Tercio qd sit. i. que: quales z quante sint pene inferni.

De inferno sit. Scdo vbi sit. Tercio qd sit. i. que: quales z quante sint pene inferni.

plioz: ac miseriarū diuersitas innumerabil: acerbitas intollerabil: et eternitas interminabil. Nā ibi est dolor: z miseriarū diuersitas tā innumerabil: q nec lingua posset exprimere: nec intellect: cōpze hēdere: nec mens hoīs cogitare. Sicut etiā quidā gētilis ait: Non mihi si centū lingue sint: oraqz centū. Serrea vor: oēs scelerū cōpze hēde formas. Oia penarū pcurrere noīa possem. Sic enī ocul: nō vidit: nec auris audiuit: nec in cor hoīs ascendit: q pēpauit de? bis q diligūt eū. sic pfecto debem? agnoscere q human: oculus nunqz vidit: nec auris hoīs viatoris audiuit: nec in cor hoīs a scēdit: qnta sint mala q pēpauit deus bis q offenderūt eū. Licz aut innumera: bilia sint z ineffabilia: nō tñ oīno tacere volum? nec filētio coope riri debem?: s; de innumerabilib? aliq numerare: z de ineffabilib? pauca z bzeuiter effari studebim?: vt nobis z alijs cogitandi mate ria pbeam? Est igit sciendū q ibi erit pena duplex: videlicet pe na damni z pena sensus. Pena damni nihil aliud est qz eterna ca rētia diuine visionis ppter demerita ppria. Eterna dico ad differē tiā pene purgatoz: q nō est eterna. Ppōt demerita ppria dico ad differētiā pene pueror: q sine purgatiōe ab originali pctō decessē runt. q et si ppetuo diuina careant visionē: nō tñ ppter aliq actua le vel psonale pctū. Pena sensus multiplex est. Nā qdā pntet ad sensum interioz: qdā ad exteriore. i. qdā ad corp: qdā ad animā: sic enumerādo patebit. Primo quidē est ibi penarū diuersitas: sic ex plurib? scripture sacre locis: z scōp: vbiis z scriptis salubriter edocemur. Deu. xxiij. Congregabo super eos mala. i. oia genera tor metoz: z sagittas meas. i. penas pūgittas penetratiuas z afflictu uas cōplebo in eis: qz septē sagitte qz hic infixe sunt ppter pctū. i. fames: sitis: calor: z frigus: lassitudo infirmitas: z mors ibi perfecte cōplebunt. Un ibidē subdit: Consumen? fame: z deuorabit eos aures morsu amarissimo. Dētes bestiarū imittā i eos zc. Itē Eccl. xxiij. Ignis grādo fames z mors oia hec aduindictā creata sunt zc. Itē eisdē. Itē furoz zelus z tumultus: fluctuatio z timor mortis: iracūdia pferas z otentio. Sequit: Et sup peccatores septuplū. Pluet sup pctōres laqueos dicit. Psal. Quia sic gutte pluuie sunt innumerabiles: sic z pene maloz. Sequit: Ignis sulphur spūs pecl larū pars calicis eoz. Nota totū Reg. Erit in inferno frigus infus perabile: ignis inextinguibil: vermis imortal: setoz intollerabil: te nebz palpabiles: flagella cedentū: horrida visio demonū: cōfusio pctōz: despacio oīuz bonoz. Itē Aug. Ue illis quib? pēpaf dolor vermiū: ardor flāmarū: sitis sine extinctiōe: stridor dētiū: lachryme oculoz: tenebre exteriores sine luce: pena interminabil. Ubi nō est vllus honor siue agnitio primi: sed cōtinuus dolor z gemit? Ubi mors appetit z nō dabit. Ubi nō ē honor seruoz z regis: nec oīs sup feruū. nec mī diligūt filiū aut filiā: nec fili? honorat patrē. Ubi est oē malū z oīs indignatio: z setoz z amaritudo abundat. Ad idē declarādū faciūt q infra dicunt de visionib? ostēse. Ad aīaz nēpe pntet timoris pturbatio: pudoris cōfusio: vehemētia doloris corozis odij z rancoris: ire: tristitie: z furoz: remorsus cōscientie: execratio rōnis: rediū vite: z desiderii mortis: cōfortiū demonū: ser uitus: despacio z blasphemā. Ex parte vō corporis erūt ibi acerbi tas ardoris: atrocitas algoris: fetoris imēstias: fumi obscuritas: te nebz palpabiles: pcelle terribiles: penuria famis: ariditas sitis: as tritio verberū: cōstrictio cathanarū: morsu serpentū: turpitudine hor ribil: pōderositas ipotabil: imbecillitas debil: vllulaz z gemit? oo lozes z torziones: amaritudines z egritudines. De his oib? z boz singul h nō eodē ordine quo enumerata sunt saltē bzeuiter ad decla rationē istoz tā scripture sacre sentētiās qz scōp: testimonia pferas mus. Licet sint alia multa q nec pseq nec enumerare possem?: hic solū pauca de multis imo de infinitis finita eligim? succinctorie de clarāda. Primo qdē de acerbitate ardori: qz istud ē de quo cōius z scripture sacre z scī loquūt inchoare pponim?. Dicit enī de ipio Deu. xxiij. Ignis succēsus ē in furore meo: z ardebit zc. Itē Psal. Sic ignis q cōburit filiā: z sic flāma cōburēs mōtes ita pseqr. Itē Job. xx. Deuorabit eū ignis q nō succēdit. Sup qd ait Bze. Bēbz ne ignis cū sit corpore: z i se missos reprobos corporalē exurat: nec hūano studio succēdit: nec lignis nutrit: s; semel creat? durat inextinguibil: nec succēdē indiget: nec ardore. Sciendū vō ē qz reprobi qz ex aīa fil? z carne peccauerūt: illic i carne parit z i aīa cruciā. vñ bñ p psal. of. Pones eos vt clibanū ignis i tpe vult? tui. Dñs i ira sua cōrūabit eos: z deuorabit eos ignis. Liban? nāqz intrisec? ar det. Is vō q deuorat ab igne: ab extioz pte icipit cōrūari. Ut g sacra eloqz reprobos ardē itē? z exteri? demōstrat: eos ab igne deuorari z vt clibanū ponit testant: vt z p ignē deuorant in coipe: z p dolorē ardeāt i mēte. De arboze fil? z frigore dicit Job. xxiij. Ad calozē nimīū trāseunt ab aquis nimīū. Impiū nāqz vt acit? toz

queant: ad ardore inmensu de glaciali frigore subito regirant. De fetore de of. *Isa. xxxiii.* De cadauerib' eoz ascendet fetor. Nullu eni fletu inuili: nullu cadauer fetidi' corpib' ipioz. Cogita q' in e' stabili erit fetor in innumerabili multitudine corp' fetidoz. De ardore fil' e' fetore of. *Apo. x.* Bestia e' pseudo pph'e missi sūt in signu ignis e' sulphur. Un' i figura hui' cu' de' fodoma e' gomoz rā punire decreuiss' puniuit eos igne e' sulphure. Sic etiā pētozes q' e' pueris desideris e' fetore camis arserūt: iuste i igne e' sulphure penas lūit. In mētib' e' nris quotiēs feda camis delectatio oīas sulphureo quodā fetore aspergit. Sic scriptū ē *Job. xx.* Aspergat in tabernaculo ei' sulphur: e' ex camis delectatiōe disponit aīa ut igne sulphureo succēdat. Un' nota q' infern' est loc' fetid' e' inuili dū: vbi oēs sordes hui' mundi tā spūales cōstūit q' etiā corpales post iudiciū gregēde credunt. Un' ē q' sentina vilissima: e' latrinā fetidissima hui' mundi. p's. de ipiis ait. Ut lutu plateaz delebo eos. *Qd.* s. lutu p plateas colligit e' fouea p'icat. p'p' h' vocat sfer nus puteus abyssi. Et pōt dici puteus a puteo putes. i. fetoze feres. *Apo. ix.* De fumo putei obscurat' ē aer. Et hui' cōpetit qd' refert *Breg. dial. xxxvii.* Dicit eni q' qdā miles roman' educt' a corp'e et postea cito rediēs narrauit se uidisse pontē artū e' altū sub quo cur rebat flumi' nigerrim' e' caliginosus: nebula fetozis itolerabilis er' alius. Ultra quē pontē vidit p'ata virētia florētia suauissimū odorē: quo satiabant' e' reficiebāt' oemulātes illic e' habitātes illic. Diuerse etiā luc' plene erāt mātiōes ibi. Quēdā etiā mire potente edificabāt' dom' aureis laterculis: quā ut vidit alius postea edisū cabūt boies diuerse etatis e' fetus. Juxta ripā flumini iā dicti erāt habitacula aliq' tāgebant' a nebula fetozis: aliq' nō. De h' ponte i iusti labeant' i flumiū: iusti trāsbāt. Ibi vidit petrū maiore eccl'as stice familie mīto ferro deessū e' ligatū: e' imersū i flumiē. Et dictū est q' h' iō: q' plus crudelitāt' desiderio q' obediētia v' corrigendi desiderio plagas iserebat. Uidit etiā ibi quēdā pegrinū sacerdotē cū tāta aucte cū quāta sinceritate vixerat trāseūt. Uidit etiā ibi sfer phanū. de quo facta mētio i *dial. supra. e. c.* cui' pes oī vellet trāse re lapsus est: e' a tētrimis viris ex flumiē surgētib' ex media pre corpis a pōte eiet: p' coras inferi' trāsebat: ad ali' cādidissimis e' speciosissimis supius p' brachia trāsebat. Sed qd' eo post actus fuerat p'ces ignorauit. De ardore fetore e' fumo fil' of. *Apo. ix.* De p'teio abyssi fum' e' tuiūt: e' q' h' fum' fornacis mane: e' occisa est tertia ps boiūz de igne: fumo: e' sulphure. P'ia ps boiūz cōpre hēdit bonos. Scōda viuos. Tertia mortuos isermal' incēdio cruciā dos. *Itē Isa. xxxiii.* Cōuertent' torrētes ei' i picē: e' hum' ei' i sulphur: e' erit terra ei' i picē ardētē e' nō extinguet' i sēpiternū e' ascē det fum' in generatiōe e' generatiōe: e' desolabit' in sēla scloz. Et *Apo. xiii.* Fum' tormētoz eoz ascēdet p' sēla scloz: nō hēbit redēz die ac nocte. p's. Ascēdit fum' i ira ei': q' nō cessant crelere ligna e' multiplicari mā icēdiū. i. aīe e' p'ctā. *Dirū* quō ibi singulis dieb' edificat' diuites hui' mūdi: q' h' ita fumū timēt e' domos fumosas refugit. De igne sulphure: e' p'cella tēpēstuoze iugiter irruēt e' strictiōe cathenaz ardētū ppetuo detinēt ait. p's. Pluet sup pec catores laqueos: ignis: sulphur. e' spūs pcellaz. pars calic' eoz. In libro quoq' *Sap. xvii.* of. q' nra cathena tenebraz oēs erāt colliga ti. Et *Job. xxxvi.* Si in cathenis fuerint e' vinciant' funib' paup'as tis: indicabit eis opa sua: q' nō diceret de p'ctōzibus adhuc in mūdo viuētib': si p'seuerauerint in p'ctis: donec ligati fuerint in cathenis infernalib'. vbi oīz egestatis inopiā sustinebūt. Ibi p'fecto indica bit eis malignitatē cordiū: iniquitatē operū grauitatē quoq' nimiaz p'ctōz: e' inexcogitata supplicia tormētoz. Indicabit iniquā eis q' p'ius puidere neglexerūt: nec credere voluerūt. De p'cella spāliter of. quidā viro scō fuisse diuinitus reuelatū: q' ex mobilitate vel cur su aeris tāta erat ibi tēpēstas iugis e' iper': q' subito q' i ictu oau li repobos: q' ab oīz iere in occidēs vehemētē ipellet: e' ex illo mo tu qdā terribilis son' q' tonitruū magnū exurger: e' h' eis ineffabi lis pena fiet. De tenebris horridis of. *Job. x.* Dimitte me: ut plan gā paululū dolorē meū aīq' vadā: e' nō reuertar ad terrā tenebrōz fame: e' opertā mortis caligine: terrā miserie e' tenebrāz rē. Nec au tozitas infra diffusius exponet. Itē quidā i exēplū oīz ipioz of. *Matth. xvi.* Ligatis manib' e' pedib' eius p'icte eū in tenebras exteriores. Quid est aut' manib' e' pedib' alligari: nisi oī bona acti one e' euasione p'uari. Sicut in tenebras exteriores mitti nihil aliud erit: q' a deo q' est mētū lumē expelli. Sciēdū ē aut' q' sūt ibi tene b' multiplicēs sūt infra declarabit. Itē tenebrā ita spisse sūt q' nul la luce p'it fugari vel penetrari. *Sap. xvi.* Nulla eni vis ignis por terat illuminare illā noctē horribilē: aut limpide s'yderū flāme. Itē ante sunt o' dēstatis ut nullus de eis se mouere videat vel valeat.

Sap. xvi. Una cathena tenebrarū oēs erāt ligati. vñ erūt q' h' lapis in muro: q' nō poterūt se mouē p' voluntate: sic nec egyptiū. *Ero. x.* Vir nō est mortuus de loco suo: nec cognouit fratrem suū. ppter tene bras horribiles e' palpabiles. Itē tāc amaritudinis ut mozte sint amariores. *Job. x.* Ad ter. te. e' oper. mor. ca. Itē qdā q' ductus fuit ad infernū inter alia q' vidit e' audiuit: audiuit i medijs tenebris vo ces muliebres e' lugubres e' dicētes: Ue ve ve q' nte sūt tenebre. Itē sunt tales et aliqd' ibi luceat ad oīanotz maiore strictionē: e' nō solationē. *Bre. in mo.* Illa vltit flāma vitioz cremationē qdē bz: sed lumē nō h' illic ignis ad solationē nō lucet: s' tñ ut magis torqueat ad aliqd' lucet. Nā seqes suos secū in tormento repobi viisuri sunt: quoz amozē deliquit. De egestate famis ait *Breg. ex* ponēs illud *Job. vi.* In vastitate e' fame ridebis: s'it vastitas famel' q' cruciat: q' nō solū foris tormēta sentiūt: s' etiā frus in edie peste moriunt'. Vastat gebēna q' cremat: fames interficit q' faciē suā illis redēptoz abscōdit. Sic eni b' i regno celoz eternal' e' b' de pane vite satiant': sic scriptū est *Lu. xiii.* Omīs q' māducabit panē in regno dei. sic merito famis inedia moriunt' q' ppetuo pane vite priuant'. Un' de impio e' maledicto viro dic' *Piere. xvi.* Habita bit in deserto ab oī bono. s. delicto in siccitate e' terra saluginis. s. amarissime siccitat'. Bene esuriūt illi: de quibus *Isa. ix.* Erit p'p'is quasi esca ignis: vir frī suo nō parcer: vñusquisq' carnē brachij sui vorabit. Bene s'itit illi de quib' dic' *Sel* oraconū vñū eoz: e' ve nemū aspīdū in sanabile *Dei. xxxii.* P'sal. Ignis sulphur e' spūs p' cellarū pars calic' eoz. Ideo dic' terra miserie: q' nihil gignēt nisi miseriā e' penuriā. *Qd.* p' in h' maxime q' amarissim' morsellus in mūdo: quē refugit p' virib' oīa animātia: erit ibi desideratissim' s. menū. *Apo. ix.* Desiderabūt mori: e' mors fugiet ab eis. De vlu latu e' genuu clamore e' eiulatu e' fletu dic' *Lu. vi.* Ue vobis oi uitib' q' habetis hic solationē vestrā: q' plorabitis e' flebitis vos. *Itē Isa. lxxv.* Ecce serui mei comedēt e' vos esuriētis: ecce serui mei bibēt e' vos sitietis: ecce serui mei letabunt' e' vos confundem': ecce serui mei laudabūt p' exultatiōe cordis: e' vos clamabitis p' do lore cordis: e' p' tritiōe spūs elulabitis. Quia locus ille plen' est fumo: plen' est e' luctu. e' diuites hui' seculi ita sunt cotas duri: q' q' nulla habēt hic lachrymā deuotionis vel tritiōis: ibi incessant' flebūt ex vtraq' parte corporis e' aīe. Itē mala q' pmeruerūt: e' bo na quib' se priuauerūt. Un' sic ligna dura viridia e' queruina: que sine humore vident' esse: posita p' mediū in camino cū cōburunt' in vtroq' capite fumāt e' sudant' e' aquam stillant. sic ipsi lugebūt e' in aīa e' in corpore e' in perpetuū. *Isa. lxxv.* In fumis in furore meo: e' ignis ardens tora die. Magn' est fletus in sensu illius ignis: q' tātus est in solo remoto visu. *Apo. xviii.* Plangēt sup illā vident' fletuū ei': e' lōge stātes ppter timorē tormētoz e' fletēs e' lugē tes. *Itē Matth. xii.* P' erit fletus e' stridor dētū. Vero. Fumus ab igne veniēs lachrymas in fletum puocat: frigus nimij oētes e' stridores coartat. plus h' fletū q' min' ibi flebit q' sit de aq' in quoz eūq' fluuiū v' mari: q' nisi alie aq' succederēt possent fletu e' de hēc s' infernal' luctus nūq'. Vos siccāt lachryme p'ites ipis penitēti bus. Un' in vitipatū dic' q' gregati p' res rogauerūt beatū arle nūi ut diceret verbū edificatiōis. Qui fleuit dicēs: Producat oculi n'ri lachrymas: e' cōburant corda n'ra hic ne comburant' in futuro. Itē ibidē: Quidā sener migrans post redijt: qui e' fleuit inconsola biliter: dicēs se audisse voces innumeras dicētes (freqētē: Ue mibi ve mibi q' nō fleui. Fletus aut' est ibi inuit' q' hucita est p'ci osus. *Aug.* Frustra flebunt ibi p'ctōzes: q' maloz suoz veniā ibi nō p'sequēt'. De attritione verberū nota: q' sic puer in scholis q' n' laciūus est: e' nō repetit lectionē: e' opozitino tpe nescit eā reddere magistro suo: verberat' egregie: e' tādiū verberat' donec cordeten' sciat eā. Quia igit' repobi lectiōes suas q's de lege dei: de fide: de morib': de timore dei e' amozē: e' huiusmodi audierūt: nesciēt redi dere corā magno magistro: ideo durissimē verberabunt'. Itē seru' sciēs volūtātē oīi sui e' nō faciēs eā plagis vapulabit multis *Lu. xii.* Itē ribaldi postq' expēderūt bylaris in taberna: si nō p'it soluē verberant'. Itē q' facit alij iniuriā e' nō pōt soluere emēdā flagellat' tur: e' in carcerē detrudit. Erūt igit' corpora damnatozū flagellata attrita cōculcata e' gladio cōminuta. *P'sal.* Multa flagella peccatoz. Itē *P'sal.* Gladij ancipites in mani. eoz vt fa. rē. *Prouer. xix.* Preparata sunt derisiozib' iudicia: e' mallei pcutiētes stultoz: corz pozibus. *Eccl. xrv.* Qui trāsgredit' dei iustitiā ad peccatū: deus pa raunt illū ad rumpheā detractionis eterne. Itē cōculcabit eos sci. mal. in fine. Calcabitis impios. *Job. xvi.* Calcer eū desup q' n' interitus. *Isa. xvi.* Pedib' cōculcabis corona supbie. De rebe meritia doloris tormētoz. *Isa. xlii.* Omne cor hominis tabesce et

coherere. torziones et dolores tenebunt. quasi parturiens dolebit.
Breg. Tāta est vis doloris ut alibi ferri nō possit ipetus cogitatio-
 nis. pō. Ibi dolores ut parturiētis. De hī sra vbi agit de acerbitate
 penarū. De amaritudine vō q̄ erit in inferno. dicit ysa. xliiij. Ama-
 ra erit potio bibētibus illā. **Deutro.** xxv. De vinea sodomorū vi-
 nea eorū et de suburbanis gomorre. vna eorū vna fellis et botti ama-
 rissimus. fel draconū vniū eorū. et venenū aspīdū īsanabile. **Itē Je-**
re. ix. Ecce cibabo populū meū absinthio. et dabo ei bibere aquā fel-
 lis. De plurib⁹ istorū simul dicit **Deutro.** xxv. Ignis succēsus ē in
 furore meo. et ardebit vsq; ad infernū nouissimā. deuorauitq; terrā
 cū germine suo. et montū fundamēta cōburet. cōgregabo sup̄ eos
 mala. et sagittas meas cōplebo in eis. cōsumens fame. et deuorabit
 eos aues moriū amarissimo. oēs bestias imittā in eos cū furore
 trabētū atq; serpētū. De turpitudine corporū dānatōrū ait **An-**
selmus. q̄ qlibet eorum erit eno et omni cadauere fetidior. et omni
 fuligine turpior. Et sicut de sanctis canim⁹. sancti tui oīe florebit
 sicut lilii. et sicut odor balsami erūt ante te. et illō. **Sulgebūt** iusti si-
 cut sol rē. sic de reprobis dicit pōt q̄ ferebūt sicut sterquilinū. et sic ca-
 dauere putridū erūt. Reuera null⁹ fetor ē illoz fetori cōpābilis. nul-
 la turpitudō pōt īueniri eorū turpitudinī filis i hī mūdo. Si. n. ignis
 iste sic oīe aug. i. li. de ci. oī. Lū sit formosus oīa q̄ lābit fere. et lu-
 cida et decora deturpat et denigrat q̄stomagi ignis inferni. ita turpis
 et obscurus cui⁹ erūt tabulū sempiternū rē. **Ysa.** ix. Erit popul⁹ sic
 esca ignis. **Jdē.** xliij. Facies cōbuste vult⁹ eorū. **Tren.** iij. Denigrata
 ē sup̄ carbonē facies eorū. **Joel.** ii. Oēs vult⁹ redigēnt i ollā. **Naū.**
 ii. Facies eorū q̄ nigredo olle q̄ q̄stomagi sit pulchra et lucida. cito
 tñ fit nigra bullēs ad hūc ignē. **Itē** si ethyopes sūt ita nigri a solis
 calore. q̄stomagi illi ab illo igne. **Itē** si ignis iste q̄ dicit facer. vel
 sancti antonii. vel inferni. hī sic deturpat mēbra q̄stomagi ille cū iste
 nō sit nisi signū vel vmbra illi⁹. **Job.** xxx. Cutis mea denigrata ē. et
 ossa mea aruerūt a caumate. Hoc ibi poterit dicere dānat⁹. De
 pōderositate vō corporū dānatōrū. dicit **Anselm⁹.** Nō ipius in infer-
 no tāto penarū pmet pōdere. ut nec pedē vel manū vel aliqd corporis
 possit mouere. **Itē** corpus eius ppiū erit pondus ei grauissimū. et
 sarcina īportabilis. quā tñ deponē nō licebit. **Ero.** xv. Descēderūt i
 pfundū q̄n lapis. **Itē** sra. quasi plūbū in aq̄ vebemētibus. **Apoc.**
 xvij. Sustulit angelus lapidē molarē magnū rē. **Itē** opprēsi erūt
 suoz pōdere peccatoz et catenarū. et cōpedū. pō. Iniquitates mee sus-
 pergreffe sūt caput meū. et sicut onus graue grauate sūt sup̄ me. **Jdē**
 ad alligādōs reges eorū in cōpedib⁹ rē. **Itē** pōdere demonū opprē-
 munt **Job.** xvij. Calcei sup̄ eū quasi rex iteritus. pō. Cōculauerūt
 me inimici mei tota die. **Eccl.** xxij. Sup̄ plūbū qd grauabit. arenā
 et salē et massas ferri. facilius ē ferre q̄ ipiū. **Vbi** ipiū pondus ferre
 nō potuit firmamētū. De ibecillitate siue debilitate dicit **Ansel-**
mus. sic imbecillis erit qlibet reprob⁹. ut nec vernē possit a suis ocu-
 lis amouere. Si enim sic efficit debilis hō ut nō possit surgere nec
 vertere se ab vna īfirmitate et dolore. q̄stomagi ibi vbi plus patie-
 tur q̄ si hēat oēs. **Job.** xx. Oīs dolor irruet sup̄ eū. **Ysa.** i. Erit forti-
 tudo nra vt fauilla fluppe. **Job.** xvij. Deuorēt pulchritudinē cutis
 eius. et cōsumat brachia eius. p̄mogenita mors. Si ista mors sic de-
 format. et reddit īpōtes corpus hūmā. quātomagis illa q̄ ē in īfiri-
 tū. quasi acerbior. De īfirmitate vero dicit idē **Ansel.** Tāta scias
 egritudine īfiriū quēlibet īfirmari. vt ei nullo medicamine valeat
 subueniri. Sicut autē in beat⁹ erit pfecta sanitas tā in singulis mem-
 bris q̄ in toto corpore. sic in corporib⁹ reprob⁹ et i singulis eorū mē-
 bris erit īfirm⁹ īcurabilis et dolor īcōpabilis. sicut scriptū ē de ipio
Job. xx. Oīs dolor irret in eū. **Erit.** n. īfirmi omni genere. īfirmitas
 tis īteri⁹ et exterius. **Job.** xx. Artabif. i. extra. et estuabit. i. i. et oīs
 dolor irruet sup̄ eū īteri⁹. **Job.** xxx. Interiora mea effuerunt absq;
 q̄ vlla rege. Hoc pōt dicere dānat⁹. Si sic percussit acriter dyabo-
 lus in pñti sanctū **Job** pmissus q̄ aliter nō poterat nisi q̄stū de? su-
 stinebat iterius vt īpe dicit exteri⁹ pcutiēs eū vlcere pessimo a plā-
 ta pedis vsq; ad verticē. et in momēto torquebit. sibi oatos ad hoc
 eterno icēdio et tormēto. De īfirmitatib⁹ q̄b⁹ pcutiēs p̄ Deutro
 xxv. Percutiet te de? egestate febre et frigore ardore et estu. et a-
 re corrupto ac rubigine. Et post. Percutiet te de? vlce? egypti. scabie
 et purpurgine. amētia et cecitate. ac furore mētī. Et post. Augebit de?
 plagas tuas magnas. et p̄leuerātes īfirmitates pessimas et ppetuas
 et auertēt i te oēs afflictōes egypti quas timuisti et adhibebūt tibi.
Job bñ dicit dānat⁹. oīs dolor irruet sup̄ eū **Job.** xx. Quia nō so-
 lū dolor p̄turiētis. febricitat. furētis et sic de alijs. vt videbif dāna-
 to oīs nō successiue vna īfirmitas post aliā. īz īsimul tuētē nō lēte
 aut tēperate. sed cū īpetu ruent. et sup̄ eū et pondus opprēmēs nō in
 vno mēbro tui. sed sup̄ eū totū. De corrosiōe vñmū tānū. Den-

tro. xxv. Dētes bestiarū imittā in eos cū furore trabētū atq; ser-
 pentū. **Ysa.** xliij. Subter te sternēt tinea. et opimētū tuū vmes. Et
 in fine ysa. Vermis eorū nō moriet. **Itē Eccl.** vii. Vindicta ipiū ver-
 mis et ignis. **Eiusdē.** x. Hō cū moriet hereditabit bestias. serpētes
 et vmes. **Et.** xxv. Creata sunt in vindictā ipioz: oēs bestiarū. et
 scorpij et serpētes. Inuiti sra. qdā quēfuit a quodā sene qd faceret
 qz p accidia nō poterat morari in cella sua. **Itē** rīdit q̄ si cogita-
 ret de vñmib⁹ et penis inferni. si hēret ibi vsq; ad collū vmes pacifice
 sustineret. **Itē** in quodā libro: q̄ intitulat vñso pauli dicit: q̄ vidit
 in inferno mulieres nigras idutas pice et sulphure. et dracones et ser-
 pētes torquētes eas et icrepātes: et vicētes. Agnosce nūc saltē pec-
 catū vestrū. et habebāt cornua ignita: et serpētes et vippe circa colla
 earū eas sugētes et torquētes. De fuerāt luxuriose et neccitrices pue-
 rozū suoz. **Itē** in passiōe symonis et iude dicit q̄ qdā magi mife-
 rūt cōtra eos multitudinē serpentū qui recipiētes eos et pallia sua
 inde īplentes. piecerūt in eos: q̄ magnos laniantes cōpellebāt eos
 euolare: et occidissent eos nisi apsi eos liberaissent in quo possumus
 p̄pēdere moriūs serpentū inferni. **Deut.** viij. Vbi est serpēs statu adu-
 rēs: et scorpio dypos. De cōstio demonū. **Math.** xv. **Itē** male
 dicti in ignē eternū: q̄ parat⁹ ē dyabolo rē. De horreda sit eorū so-
 cietas. Regē de cōditōib⁹ eorū supra de purgatorio. De timorē
 re **Breg.** sup̄ **Job.** xxv. In tpalib⁹ cū pena infligit timor dēscit apō
 inferos. Pene īfictio ē timoris augmētatio. **Eccl.** xl. Fluctuatio ē
 ibi timor mort⁹: et iracūdia p̄seuerās. **Job.** xv. Sonit⁹ terrois sem-
 p in aurib⁹ ei⁹: nō credit q̄ possit reuerti de tenebris ad lucē circū-
 spectās vñdici gladiū. Hoc de dānato dicit. **Math.** xv. **Itē** male
 dicti in ignē eternū: q̄ parat⁹ ē dyabolo rē. De horreda sit eorū so-
 cietas. Regē de cōditōib⁹ eorū supra de purgatorio. De timorē
 re **Breg.** sup̄ **Job.** xxv. In tpalib⁹ cū pena infligit timor dēscit apō
 inferos. Pene īfictio ē timoris augmētatio. **Eccl.** xl. Fluctuatio ē
 ibi timor mort⁹: et iracūdia p̄seuerās. **Job.** xv. Sonit⁹ terrois sem-
 p in aurib⁹ ei⁹: nō credit q̄ possit reuerti de tenebris ad lucē circū-
 spectās vñdici gladiū. Hoc de dānato dicit. **Math.** xv. **Itē** male
 dicti in ignē eternū: q̄ parat⁹ ē dyabolo rē. De horreda sit eorū so-
 cietas. Regē de cōditōib⁹ eorū supra de purgatorio. De timorē
 re **Breg.** sup̄ **Job.** xxv. In tpalib⁹ cū pena infligit timor dēscit apō
 inferos. Pene īfictio ē timoris augmētatio. **Eccl.** xl. Fluctuatio ē
 ibi timor mort⁹: et iracūdia p̄seuerās. **Job.** xv. Sonit⁹ terrois sem-
 p in aurib⁹ ei⁹: nō credit q̄ possit reuerti de tenebris ad lucē circū-
 spectās vñdici gladiū. Hoc de dānato dicit. **Math.** xv. **Itē** male
 dicti in ignē eternū: q̄ parat⁹ ē dyabolo rē. De horreda sit eorū so-
 cietas. Regē de cōditōib⁹ eorū supra de purgatorio. De timorē
 re **Breg.** sup̄ **Job.** xxv. In tpalib⁹ cū pena infligit timor dēscit apō
 inferos. Pene īfictio ē timoris augmētatio. **Eccl.** xl. Fluctuatio ē
 ibi timor mort⁹: et iracūdia p̄seuerās. **Job.** xv. Sonit⁹ terrois sem-
 p in aurib⁹ ei⁹: nō credit q̄ possit reuerti de tenebris ad lucē circū-
 spectās vñdici gladiū. Hoc de dānato dicit. **Math.** xv. **Itē** male
 dicti in ignē eternū: q̄ parat⁹ ē dyabolo rē. De horreda sit eorū so-
 cietas. Regē de cōditōib⁹ eorū supra de purgatorio. De timorē
 re **Breg.** sup̄ **Job.** xxv. In tpalib⁹ cū pena infligit timor dēscit apō
 inferos. Pene īfictio ē timoris augmētatio. **Eccl.** xl. Fluctuatio ē
 ibi timor mort⁹: et iracūdia p̄seuerās. **Job.** xv. Sonit⁹ terrois sem-
 p in aurib⁹ ei⁹: nō credit q̄ possit reuerti de tenebris ad lucē circū-
 spectās vñdici gladiū. Hoc de dānato dicit. **Math.** xv. **Itē** male
 dicti in ignē eternū: q̄ parat⁹ ē dyabolo rē. De horreda sit eorū so-
 cietas. Regē de cōditōib⁹ eorū supra de purgatorio. De timorē
 re **Breg.** sup̄ **Job.** xxv. In tpalib⁹ cū pena infligit timor dēscit apō
 inferos. Pene īfictio ē timoris augmētatio. **Eccl.** xl. Fluctuatio ē
 ibi timor mort⁹: et iracūdia p̄seuerās. **Job.** xv. Sonit⁹ terrois sem-
 p in aurib⁹ ei⁹: nō credit q̄ possit reuerti de tenebris ad lucē circū-
 spectās vñdici gladiū. Hoc de dānato dicit. **Math.** xv. **Itē** male
 dicti in ignē eternū: q̄ parat⁹ ē dyabolo rē. De horreda sit eorū so-
 cietas. Regē de cōditōib⁹ eorū supra de purgatorio. De timorē
 re **Breg.** sup̄ **Job.** xxv. In tpalib⁹ cū pena infligit timor dēscit apō
 inferos. Pene īfictio ē timoris augmētatio. **Eccl.** xl. Fluctuatio ē
 ibi timor mort⁹: et iracūdia p̄seuerās. **Job.** xv. Sonit⁹ terrois sem-
 p in aurib⁹ ei⁹: nō credit q̄ possit reuerti de tenebris ad lucē circū-
 spectās vñdici gladiū. Hoc de dānato dicit. **Math.** xv. **Itē** male
 dicti in ignē eternū: q̄ parat⁹ ē dyabolo rē. De horreda sit eorū so-
 cietas. Regē de cōditōib⁹ eorū supra de purgatorio. De timorē
 re **Breg.** sup̄ **Job.** xxv. In tpalib⁹ cū pena infligit timor dēscit apō
 inferos. Pene īfictio ē timoris augmētatio. **Eccl.** xl. Fluctuatio ē
 ibi timor mort⁹: et iracūdia p̄seuerās. **Job.** xv. Sonit⁹ terrois sem-
 p in aurib⁹ ei⁹: nō credit q̄ possit reuerti de tenebris ad lucē circū-
 spectās vñdici gladiū. Hoc de dānato dicit. **Math.** xv. **Itē** male
 dicti in ignē eternū: q̄ parat⁹ ē dyabolo rē. De horreda sit eorū so-
 cietas. Regē de cōditōib⁹ eorū supra de purgatorio. De timorē
 re **Breg.** sup̄ **Job.** xxv. In tpalib⁹ cū pena infligit timor dēscit apō
 inferos. Pene īfictio ē timoris augmētatio. **Eccl.** xl. Fluctuatio ē
 ibi timor mort⁹: et iracūdia p̄seuerās. **Job.** xv. Sonit⁹ terrois sem-
 p in aurib⁹ ei⁹: nō credit q̄ possit reuerti de tenebris ad lucē circū-
 spectās vñdici gladiū. Hoc de dānato dicit. **Math.** xv. **Itē** male
 dicti in ignē eternū: q̄ parat⁹ ē dyabolo rē. De horreda sit eorū so-
 cietas. Regē de cōditōib⁹ eorū supra de purgatorio. De timorē
 re **Breg.** sup̄ **Job.** xxv. In tpalib⁹ cū pena infligit timor dēscit apō
 inferos. Pene īfictio ē timoris augmētatio. **Eccl.** xl. Fluctuatio ē
 ibi timor mort⁹: et iracūdia p̄seuerās. **Job.** xv. Sonit⁹ terrois sem-
 p in aurib⁹ ei⁹: nō credit q̄ possit reuerti de tenebris ad lucē circū-
 spectās vñdici gladiū. Hoc de dānato dicit. **Math.** xv. **Itē** male
 dicti in ignē eternū: q̄ parat⁹ ē dyabolo rē. De horreda sit eorū so-
 cietas. Regē de cōditōib⁹ eorū supra de purgatorio. De timorē
 re **Breg.** sup̄ **Job.** xxv. In tpalib⁹ cū pena infligit timor dēscit apō
 inferos. Pene īfictio ē timoris augmētatio. **Eccl.** xl. Fluctuatio ē
 ibi timor mort⁹: et iracūdia p̄seuerās. **Job.** xv. Sonit⁹ terrois sem-
 p in aurib⁹ ei⁹: nō credit q̄ possit reuerti de tenebris ad lucē circū-
 spectās vñdici gladiū. Hoc de dānato dicit. **Math.** xv. **Itē** male
 dicti in ignē eternū: q̄ parat⁹ ē dyabolo rē. De horreda sit eorū so-
 cietas. Regē de cōditōib⁹ eorū supra de purgatorio. De timorē
 re **Breg.** sup̄ **Job.** xxv. In tpalib⁹ cū pena infligit timor dēscit apō
 inferos. Pene īfictio ē timoris augmētatio. **Eccl.** xl. Fluctuatio ē
 ibi timor mort⁹: et iracūdia p̄seuerās. **Job.** xv. Sonit⁹ terrois sem-
 p in aurib⁹ ei⁹: nō credit q̄ possit reuerti de tenebris ad lucē circū-
 spectās vñdici gladiū. Hoc de dānato dicit. **Math.** xv. **Itē** male
 dicti in ignē eternū: q̄ parat⁹ ē dyabolo rē. De horreda sit eorū so-
 cietas. Regē de cōditōib⁹ eorū supra de purgatorio. De timorē
 re **Breg.** sup̄ **Job.** xxv. In tpalib⁹ cū pena infligit timor dēscit apō
 inferos. Pene īfictio ē timoris augmētatio. **Eccl.** xl. Fluctuatio ē
 ibi timor mort⁹: et iracūdia p̄seuerās. **Job.** xv. Sonit⁹ terrois sem-
 p in aurib⁹ ei⁹: nō credit q̄ possit reuerti de tenebris ad lucē circū-
 spectās vñdici gladiū. Hoc de dānato dicit. **Math.** xv. **Itē** male
 dicti in ignē eternū: q̄ parat⁹ ē dyabolo rē. De horreda sit eorū so-
 cietas. Regē de cōditōib⁹ eorū supra de purgatorio. De timorē
 re **Breg.** sup̄ **Job.** xxv. In tpalib⁹ cū pena infligit timor dēscit apō
 inferos. Pene īfictio ē timoris augmētatio. **Eccl.** xl. Fluctuatio ē
 ibi timor mort⁹: et iracūdia p̄seuerās. **Job.** xv. Sonit⁹ terrois sem-
 p in aurib⁹ ei⁹: nō credit q̄ possit reuerti de tenebris ad lucē circū-
 spectās vñdici gladiū. Hoc de dānato dicit. **Math.** xv. **Itē** male
 dicti in ignē eternū: q̄ parat⁹ ē dyabolo rē. De horreda sit eorū so-
 cietas. Regē de cōditōib⁹ eorū supra de purgatorio. De timorē
 re **Breg.** sup̄ **Job.** xxv. In tpalib⁹ cū pena infligit timor dēscit apō
 inferos. Pene īfictio ē timoris augmētatio. **Eccl.** xl. Fluctuatio ē
 ibi timor mort⁹: et iracūdia p̄seuerās. **Job.** xv. Sonit⁹ terrois sem-
 p in aurib⁹ ei⁹: nō credit q̄ possit reuerti de tenebris ad lucē circū-
 spectās vñdici gladiū. Hoc de dānato dicit. **Math.** xv. **Itē** male
 dicti in ignē eternū: q̄ parat⁹ ē dyabolo rē. De horreda sit eorū so-
 cietas. Regē de cōditōib⁹ eorū supra de purgatorio. De timorē
 re **Breg.** sup̄ **Job.** xxv. In tpalib⁹ cū pena infligit timor dēscit apō
 inferos. Pene īfictio ē timoris augmētatio. **Eccl.** xl. Fluctuatio ē
 ibi timor mort⁹: et iracūdia p̄seuerās. **Job.** xv. Sonit⁹ terrois sem-
 p in aurib⁹ ei⁹: nō credit q̄ possit reuerti de tenebris ad lucē circū-
 spectās vñdici gladiū. Hoc de dānato dicit. **Math.** xv. **Itē** male
 dicti in ignē eternū: q̄ parat⁹ ē dyabolo rē. De horreda sit eorū so-
 cietas. Regē de cōditōib⁹ eorū supra de purgatorio. De timorē
 re **Breg.** sup̄ **Job.** xxv. In tpalib⁹ cū pena infligit timor dēscit apō
 inferos. Pene īfictio ē timoris augmētatio. **Eccl.** xl. Fluctuatio ē
 ibi timor mort⁹: et iracūdia p̄seuerās. **Job.** xv. Sonit⁹ terrois sem-
 p in aurib⁹ ei⁹: nō credit q̄ possit reuerti de tenebris ad lucē circū-
 spectās vñdici gladiū. Hoc de dānato dicit. **Math.** xv. **Itē** male
 dicti in ignē eternū: q̄ parat⁹ ē dyabolo rē. De horreda sit eorū so-
 cietas. Regē de cōditōib⁹ eorū supra de purgatorio. De timorē
 re **Breg.** sup̄ **Job.** xxv. In tpalib⁹ cū pena infligit timor dēscit apō
 inferos. Pene īfictio ē timoris augmētatio. **Eccl.** xl. Fluctuatio ē
 ibi timor mort⁹: et iracūdia p̄seuerās. **Job.** xv. Sonit⁹ terrois sem-
 p in aurib⁹ ei⁹: nō credit q̄ possit reuerti de tenebris ad lucē circū-
 spectās vñdici gladiū. Hoc de dānato dicit. **Math.** xv. **Itē** male
 dicti in ignē eternū: q̄ parat⁹ ē dyabolo rē. De horreda sit eorū so-
 cietas. Regē de cōditōib⁹ eorū supra de purgatorio. De timorē
 re **Breg.** sup̄ **Job.** xxv. In tpalib⁹ cū pena infligit timor dēscit apō
 inferos. Pene īfictio ē timoris augmētatio. **Eccl.** xl. Fluctuatio ē
 ibi timor mort⁹: et iracūdia p̄seuerās. **Job.** xv. Sonit⁹ terrois sem-
 p in aurib⁹ ei⁹: nō credit q̄ possit reuerti de tenebris ad lucē circū-
 spectās vñdici gladiū. Hoc de dānato dicit. **Math.** xv. **Itē** male
 dicti in ignē eternū: q̄ parat⁹ ē dyabolo rē. De horreda sit eorū so-
 cietas. Regē de cōditōib⁹ eorū supra de purgatorio. De timorē
 re **Breg.** sup̄ **Job.** xxv. In tpalib⁹ cū pena infligit timor dēscit apō
 inferos. Pene īfictio ē timoris augmētatio. **Eccl.** xl. Fluctuatio ē
 ibi timor mort⁹: et iracūdia p̄seuerās. **Job.** xv. Sonit⁹ terrois sem-
 p in aurib⁹ ei⁹: nō credit q̄ possit reuerti de tenebris ad lucē circū-
 spectās vñdici gladiū. Hoc de dānato dicit. **Math.** xv. **Itē** male
 dicti in ignē eternū: q̄ parat⁹ ē dyabolo rē. De horreda sit eorū so-
 cietas. Regē de cōditōib⁹ eorū supra de purgatorio. De timorē
 re **Breg.** sup̄ **Job.** xxv. In tpalib⁹ cū pena infligit timor dēscit apō
 inferos. Pene īfictio ē timoris augmētatio. **Eccl.** xl. Fluctuatio ē
 ibi timor mort⁹: et iracūdia p̄seuerās. **Job.** xv. Sonit⁹ terrois sem-
 p in aurib⁹ ei⁹: nō credit q̄ possit reuerti de tenebris ad lucē circū-
 spectās vñdici gladiū. Hoc de dānato dicit. **Math.** xv. **Itē** male
 dicti in ignē eternū: q̄ parat⁹ ē dyabolo rē. De horreda sit eorū so-
 cietas. Regē de cōditōib⁹ eorū supra de purgatorio. De timorē
 re **Breg.** sup̄ **Job.** xxv. In tpalib⁹ cū pena infligit timor dēscit apō
 inferos. Pene īfictio ē timoris augmētatio. **Eccl.** xl. Fluctuatio ē
 ibi timor mort⁹: et iracūdia p̄seuerās. **Job.** xv. Sonit⁹ terrois sem-
 p in aurib⁹ ei⁹: nō credit q̄ possit reuerti de tenebris ad lucē circū-
 spectās vñdici gladiū. Hoc de dānato dicit. **Math.** xv. **Itē** male
 dicti in ignē eternū: q̄ parat⁹ ē dyabolo rē. De horreda sit eorū so-
 cietas. Regē de cōditōib⁹ eorū supra de purgatorio. De timorē
 re **Breg.** sup̄ **Job.** xxv. In tpalib⁹ cū pena infligit timor dēscit apō
 inferos. Pene īfictio ē timoris augmētatio. **Eccl.** xl. Fluctuatio ē
 ibi timor mort⁹: et iracūdia p̄seuerās. **Job.** xv. Sonit⁹ terrois sem-
 p in aurib⁹ ei⁹: nō credit q̄ possit reuerti de tenebris ad lucē circū-
 spectās vñdici gladiū. Hoc de dānato dicit. **Math.** xv. **Itē** male
 dicti in ignē eternū: q̄ parat⁹ ē dyabolo rē. De horreda sit eorū so-
 cietas. Regē de cōditōib⁹ eorū supra de purgatorio. De timorē
 re **Breg.** sup̄ **Job.** xxv. In tpalib⁹ cū pena infligit timor dēscit apō
 inferos. Pene īfictio ē timoris augmētatio. **Eccl.** xl. Fluctuatio ē
 ibi timor mort⁹: et iracūdia p̄seuerās. **Job.** xv. Sonit⁹ terrois sem-
 p in aurib⁹ ei⁹: nō credit q̄ possit reuerti de tenebris ad lucē circū-
 spectās vñdici gladiū. Hoc de dānato dicit. **Math.** xv. **Itē** male
 dicti in ignē eternū: q̄ parat⁹ ē dyabolo rē. De horreda sit eorū so-
 cietas. Regē de cōditōib⁹ eorū supra de purgatorio. De timorē
 re **Breg.** sup̄ **Job.** xxv. In tpalib⁹ cū pena infligit timor dēscit apō
 inferos. Pene īfictio ē timoris augmētatio. **Eccl.** xl. Fluctuatio ē
 ibi timor mort⁹: et iracūdia p̄seuerās. **Job.** xv. Sonit⁹ terrois sem-
 p in aurib⁹ ei⁹: nō credit q̄ possit reuerti de tenebris ad lucē circū-
 spectās vñdici gladiū. Hoc de dānato dicit. **Math.** xv. **Itē** male
 dicti in ignē eternū: q̄ parat⁹ ē dyabolo rē. De horreda sit eorū so-
 cietas. Regē de cōditōib⁹ eorū supra de purgatorio. De timorē
 re **Breg.** sup̄ **Job.** xxv. In tpalib⁹ cū pena infligit timor dēscit apō
 inferos. Pene īfictio ē timoris augmētatio. **Eccl.** xl. Fluctuatio ē
 ibi timor mort⁹: et iracūdia p̄seuerās. **Job.** xv. Sonit⁹ terrois sem-
 p in aurib⁹ ei⁹: nō credit q̄ possit reuerti de tenebris ad lucē circū-
 spectās vñdici gladiū. Hoc de dānato dicit. **Math.** xv. **Itē** male
 dicti in ignē eternū: q̄ parat⁹ ē dyabolo rē. De horreda sit eorū so-
 cietas. Regē de cōditōib⁹ eorū supra de purgatorio. De timorē
 re **Breg.** sup̄ **Job.** xxv. In tpalib⁹ cū pena infligit timor dēscit apō
 inferos. Pene īfictio ē timoris augmētatio. **Eccl.** xl. Fluctuatio ē
 ibi timor mort⁹: et iracūdia p̄seuerās. **Job.** xv. Sonit⁹ terrois sem-
 p in aurib⁹ ei⁹: nō credit q̄ possit reuerti de tenebris ad lucē circū-
 spectās vñdici gladiū. Hoc de dānato dicit. **Math.** xv. **Itē** male
 dicti in ignē eternū: q̄ parat⁹ ē dyabolo rē. De horreda sit eorū so-
 cietas. Regē de cōditōib⁹ eorū supra de purgatorio. De timorē
 re **Breg.** sup̄ **Job.** xxv. In tpalib⁹ cū pena infligit timor dēscit apō
 inferos. Pene īfictio ē timoris augmētatio. **Eccl.** xl. Fluctuatio ē
 ibi timor mort⁹: et iracūdia p̄seuerās. **Job.** xv. Sonit⁹ terrois sem-
 p in aurib⁹ ei⁹: nō credit q̄ possit reuerti de tenebris ad lucē circū-
 spectās vñdici gladiū. Hoc de dānato dicit. **Math.** xv. **Itē** male
 dicti in ignē eternū: q̄ parat⁹ ē dyabolo rē. De horreda sit eorū so-
 cietas. Regē de cōditōib⁹ eorū supra de purgatorio. De timorē
 re **Breg.** sup̄ **Job.** xxv. In tpalib⁹ cū pena infligit timor dēscit apō
 inferos. Pene īfictio ē timoris augmētatio. **Eccl.** xl. Fluctuatio ē
 ibi timor mort⁹: et iracūdia p̄seuerās. **Job.** xv. Sonit⁹ terrois sem-
 p in aurib⁹ ei⁹: nō credit q̄ possit reuerti de tenebris ad lucē circū-
 spectās vñdici gladiū. Hoc de dānato dicit. **Math.** xv. **Itē** male
 dicti in ignē eternū: q̄ parat⁹ ē dyabolo rē. De horreda sit eorū so-
 cietas. Regē de cōditōib⁹ eorū supra de purgatorio. De timorē
 re **Breg.** sup̄ **Job.** xxv. In tpalib⁹ cū pena infligit timor dēscit apō
 inferos. Pene īfictio ē timoris augmētatio. **Eccl.** xl. Fluctuatio ē
 ibi timor mort⁹: et iracūdia p̄seuerās. **Job.** xv. Sonit⁹ terrois sem-
 p in aurib⁹ ei⁹: nō credit q̄ possit reuerti de tenebris ad lucē circū-
 spectās vñdici gladiū. Hoc de dānato dicit. **Math.** xv. **Itē** male
 dicti in ignē eternū: q̄ parat⁹ ē dyabolo rē. De horreda sit eorū so-
 cietas. Regē de cōditōib⁹ eorū supra de purgatorio. De timorē
 re **Breg.** sup̄ **Job.** xxv. In tpalib⁹ cū pena infligit timor dēscit apō
 inferos. Pene īfictio ē timoris augmētatio. **Eccl.** xl. Fluctuatio ē
 ibi timor mort⁹: et iracūdia p̄seuerās. **Job.** xv. Sonit⁹ terrois sem-
 p in aurib⁹ ei⁹: nō credit q̄ possit reuerti de tenebris ad lucē circū-
 spectās vñdici gladiū. Hoc de dānato dicit. **Math.** xv. **Itē** male
 dicti in ignē eternū: q̄ parat⁹ ē dyabolo rē. De horreda sit eorū so-
 cietas. Regē de cōditōib⁹ eorū supra de purgatorio. De timorē
 re **Breg.** sup̄ **Job.** xxv. In tpalib⁹ cū pena infligit timor dēscit apō
 inferos. Pene īfictio ē timoris augmētatio. **Eccl.** xl. Fluctuatio ē
 ibi timor mort⁹: et iracūdia p̄seuerās. **Job.** xv. Sonit⁹ terrois sem-
 p in aurib⁹ ei⁹: nō credit q̄ possit reuerti de tenebris ad lucē circū-
 spectās vñdici gladiū. Hoc de dānato dicit. **Math.** xv. **Itē** male
 dicti in ignē eternū: q̄ parat⁹ ē dyabolo rē. De horreda sit eorū so-
 cietas. Regē de cōditōib⁹ eorū supra de purgatorio. De timorē
 re **Breg.** sup̄ **Job.** xxv. In tpalib⁹ cū pena infligit timor dēscit apō
 inferos. Pene īfictio ē timoris augmētatio. **Eccl.** xl. Fluctuatio ē
 ibi timor mort⁹: et iracūdia p̄seuerās. **Job.** xv. Sonit⁹ terrois sem-
 p in aurib⁹ ei⁹: nō credit q̄ possit reuerti de tenebris ad lucē circū-
 spectās vñdici gladiū. Hoc de dānato dicit. **Math.** xv. **Itē** male
 dicti in ignē eternū: q̄ parat⁹ ē dyabolo rē. De horreda sit eorū so-
 cietas. Regē de cōditōib⁹ eorū supra de purgatorio. De timorē
 re **Breg.** sup̄

nec deperuerit a malis. nec eis vtilia monuerunt. Parētes vero de filiis. qz pp eos laborauerunt. z solliciti fuerunt. ac forsitā multa male acq̄uerūt. z male acq̄ita nō restituerūt. nec de multis possessis elemosinas erogauerūt. Quidā vidisse refert quendā vīrariū se puluī in inferno. Lū aut aīa filij defuncti descēderet illuc. pater h̄ vīdens euilādo clamabat. maledicta sit hora fili in qua te genui z tu sis maledictus. qz pp te feci mala. ppter q̄ hic crucior. Ecōtra filius ridebat eū maledictū esse. z hora maledictā in qua fuerat fact⁹ pater suus qz ipse docuerat eū fenerari. z alienū ei reliquerat pp q̄ im perpetuū torqueret. Itē ysa. xv. In plateis ei⁹ oīs vīlulatos. Et post expediti moab vīlulabūt. aīa eius vīlulabit sibi. Et. lxx. Uos clamabitis pze dolore cordis. z pze cōritiōe spiritus vīlulabitis. Legit in quodā libro de initij ordinis cisterciensiu. qz cū de nouo icepisset ordo cisterciensiu. qdā iūratū ibi. z cū diu tētatus fuisset de exitu pzo ponebat exire. cui apparuerūt semel z scōdo pater suus z mater sua vīlulantes exiit. Itē cū tertio vellet oīno exire. apparuit ei mater multū tristis. z querēs quare vellet hoc. q̄ cū diceret qz nō posset sustinere asperitatē ordinis. quesiuit mater quō posset sustinere iustitiam. aut eius minimū tormētū. z cū ille diceret. qz ordo tāte duricie cuius vigilie q̄si ppetue. filitū amay. luctus ferreus cibus līpidus zc. Intulit mater. vis experiri vñ modicū inferni tormētū. Et cū ille diceret volo. audiuit tā horribilē pzoqz grūitū qz nullum. tonitruū posset ei cōparari. z videbat ei. qz celum scindere. z qz caderet sup caput ei⁹ z cū p timore clamaret. z diceret. ofortauit eū mater z cessauit sonit⁹ ille. Itē mater ad eū. vis audire vñ minimū paradyssi gaudiū. dixit qz sic. z tūc audiuit voces tāte dulcedinis z suauitatis qz supabat oēs dulcedinē musicorū. Et tunc mater ad eū. vis euadē tormētā inferni. z adipisci gaudiā paradyssi p̄sēra in icepto. Tūc ille firmiter hoc ei. p̄misit z cōpleuit. De desolatiōe manifestū ē. qz nec vñus eorū cōpatiet alij. nec vñ poterit aliū ofolari. nec beati cōpatiet eorū mīserijs. q̄nimo letabit iustus cū viderit vīdū cū. Et Jere. xv. Quis miserabit tui. aut qz tristabit p te. aut qz ibit ad rogādū. p pace tua. q̄si diceret nullus. Itē nulla p eis facta suffragia. elemosine erogāt. mīse celebrat. orationes quēqz vel p̄rie si fieret possent eis. p̄desse. nec ipi. p seip̄is exaudiret i aliquo. Cū vñ ille pulo. nec guttā aque potuit ipetare. Luce. xvj. Sed qd ē oīe deus misericordie cū nobis p̄cepis. p inimicis nostris orare. Matb. v. Orate. p p̄sequētib⁹ z calūniantib⁹ vos. quō non orabimus saltē p charis nostris oīnatis. Nimirū p inimicis orādū ē eo tpe quo possunt ad fructuosas p̄nias puenire. Dānati autēz cū nō possint ad opa iusticie reuocari. nihil eis p orationum suffragia poterit ipetari. Eadē. n. cā est vt nō oīes. p dyabolo z angelis eius eterno supplicio deputatis. q̄ nūc etiā cā ē vt nō oīes sancti p iūdelib⁹ impijsqz oīnatis. Nā si nullū meritū cooperatus fuerit in hac vita. frustra rediunt suffragia post hāc vitā. De terrorib⁹ z horrorib⁹. de tristitia z desperatiōe. iaz satis cito dicemus. Et p̄dictis patet qz in inferno erit penarū diuersitas.

C De acerbitate penarū.

DIST. II.

Distinquā de multitudine penarū infernalium visus ē aliquāliter z ex p̄te. ofequēter vidēdū ē de acerbitate qz h̄ simpliciter fit in explicabilis. tñ sicut ex verbis scripture facit z sanctoz. z reuelatiōibus ostēsis diuinitus edocemur. possumus ad huius acerbatis declarationē ex quattuor manuduci. Primo qdē. qz quelibet pena rū ē in sūmo gradu. Scōdo qz icesant in actu sine interruptiōe. Tercio sūme generalis in oib⁹ mēbris sine exceptione. Quarto qz p̄zoz sus inutilis sine acq̄sitiōe meriti. z sine debiti diminutione. Primo inqz qz quelibet pena i inferno ē in sūmo gradu sine mitigatiōe. Nā sicut dicit Anselmus. z alij sancti doctores. Oīa huius mūdi bona vel mala p̄mixta sūt cū suis contrarijs. nec habēt vltimū gradū sue p̄fectiōis q̄n possint augeri vel minui. vel q̄n possint plus vel minus haberi. sicut in singulis virtutib⁹ patet z vitijs. singulisqz tā corporis qz aīe bonis vel malis. Nec. n. habet h̄ gaudiū sine tristitia vel timore. nec dolor vel tristitia sine ofolatiōe. nec p̄fecta sanitas sine egritudine. vel aliqua lesiōe. nec fortitudo. nec oīa h̄mōi sine cōtrarijs h̄ habent. nec hui⁹ mūdi bona sine labore acq̄runt. sine solitudine possident. sine dolore p̄dūt. sine tristitia relinquūt. nec mala similē hui⁹ mūdi eueniūt sine p̄sentia vel possibilitate contrarij. In celo aut sūt oīa bona simpliciter imp̄mixta. z vltimata ofūmatiōe p̄fecta. In inferno sūt mala sūt oīa. q̄libet eorū ip̄mixtū suo contrario z in suo sūmo. Verbi gratia. sūmus dolor. sūmus ardor. sūma frigiditas. sūma in cunctis malis acerbitas. sūma turpitudine. sūma debilitas. sūma ofolatio. sūme sūma calamitas. Cū reprobi tormētoz acerbitate imēsa. p̄sus absorpti. tāta i penis tolerabūt agustia. vt

nihil cogitare valeāt p̄ter penā: sed illuc tot⁹ fere impet cogitationis vbi senserit vim doloris. Cū baruch. iij. dicit. Proiecta sūt of sa regū i calore solis: z i gelu noct⁹ mortui sūt in dolorib⁹ pessimis dolorib⁹ dicit pluralitē. ppter penāz diuersitatē: pessimis ppter acerbitatē. Itē de his q̄ supius dicta sūt de ardere: fact⁹ apparet quāta sit ei⁹ acerbitas. Et qd filit sit de penis alijs sentiēdū. Acerbitatē. n. ei⁹ maximā sat ostēdunt vba sup⁹ posita Job. xx. Deuorabit eum ignis zc. Itē p̄. Pones eos vt cliba. ignis zc. Sequit. Et deuorabit eos ignis. Idē. Sicut ignis qz oburit flūā: z sicut flāma oburit mōtes. ita p̄sequit eos zc. Itē deu. xxxij. Ignis succēsus ē i furore meo zc. Ysa. xxxij. Quis ex vobis habitare poterit cū igne deuorante. Greg. Tāta erit ibiuehētia doloris: qz alibi ferri nō possit ipe tus cogitatiōis. Idē. Qd h̄ suspicari nō potuit: illic cruciatu sonit⁹ tradit⁹. Bern. O mors tam dulcis es qz tā amara fuisti. si te de sideratā obtineret: qz te solā desideratā optabūt. tñ te solā vehemēter oderūt. Ex his p̄z ei⁹ acerbitas. ex eo qz morte acerbior ē: ab oīz bēs cognitiōe. z qz hic ē iūspicabilis: z qz eius compatiōe mors p̄sē esset ibi dulcē. Itē p̄z ei⁹ acerbitas qz ab aq̄ ignis iextinguitur ē Sap. xvj. Qd enī mirabile erat aq̄ que oīa extinguit p̄ ignis valebat. Et post. nix aut z glacies sustinebūt ipetū ignis: z nō tacebāt. bāt. Ignis ardebat i gradine: z grādo nō tacebāt. Exo. ix. Item dicit Aug. in li. de ciui. dei. qd legi in h̄storijs romanoz: qz ante bellū ciuile p̄cepit z cesari. Ita etna mōs igne euomito efferbus it: vt q̄si flūm⁹ igneus efflueret vsqz ad mare qz ita efferbuit vt iaxa cōbureret: naues solueret pice ab eis liquefacta. Itē si sarace ni vt dicit in h̄storia trāsinarina de quodā fonte oficiunt ignē grecū: vt ipugnet p hūc inimicos suos: qz tāte acerbitatē qz nō p̄t extingui nisi officulter p qdā: quāte acerbatis oīz esse ignis ille quē sūma iusticia creauit ad puniendū hostes suos. Aug. de ciui. dei. Dipotes iusticia futurozū p̄scia a p̄ma mūdi origine gehēnē ignē creauit: qz cōtrari⁹ est isti igni qz a deo fel succēsus mīqz extinguit: nec studio hūano succēdit: nec lignis nutrit succēsiōe nō indiget ardore nō caret: cōsumptionē nō bz: z h̄ sit corp⁹: corp⁹ palia qdā z incorpalia torquet. Itē ignis iste ad compatiōē illi⁹ nō ē: mī q̄si vmbra vel pictura. In legēda. b. Sebastiani policari⁹ ait. Si trāse untes dolores aīa hoīs nō suffert: qd de illis dolorib⁹ actura ē: qz bus null⁹ vñqz euenit finis: null⁹ dāf oīno succēssor. Nā isti dolores dolorū illoz imaginē portāt. Et q̄si distat inter ignē verū z picturā ei⁹: tātū distat inter illos dolores z istos. Itē vis qz ofundit p diuersa minoz ē: qz in vñū tēdit maior ē. cū ignis iste habeat diuersos effect⁹ p quos diuidit. Ille ignis totā suā vim ponit in torquēdo. Itē quāto forti⁹ est obustiois subiectū z durabili⁹: tāto vehemēti⁹ ē ardor: vñ acri⁹ ardet in ferro: quā in palea. sic i aīa ē acerrim⁹ qz est imortalis. Itē si tam acer ē illi⁹ doloris sudor: qz acerb⁹ ē iste dolor. De acerbitate sudor supra de sc̄bolari stillatē guttā sudoris. Supra de timore seruili legi⁹: qz qdā vir sanct⁹ z religiosus cū esset nouit⁹ tradit⁹ fuit dyabolo multiplicē affligēdus: qz p̄ci gratiā liberat⁹ multā ofecutus ē ofcretionē spiritū: multaqz virtutē oīa dyabolū: qui referebat q̄si de alio qz creditit oīa p̄ta in ipso qz nouerat fratrē qz afflic⁹ fuerat a dyabolo multis modis: z alij q̄si fuit raptus ad vidēdū penas futuras: qz ex solouisu tormētoz si ne aliquo sensu ipsoz tātū z tam acerbū habuerat sudorē: qz nulla p̄is pena videbat⁹ ei esse compabilis illi sudori. Itē si oleū inferni est tante violētie: quāte sunt iste flāme. Legit in vita. b. Nicolai. qz cū quidā peregrini vīsitarent per mare ecclesiā beati Nicolai. apparuit dyabolus in litore maris i specie magne ofe: dicens: qz volebat facere illā peregrinationē: z linire sepulchrū z ecclesiā. Bti Nicolai quodā p̄ciosissimo z fragratissimo vnguētō qz emerat: z se cū in pixide ferebat: qz rogauit eos vt ipi vnguētū ferrent: z hoc p ipsa faceret: qz habebat impedimētū: nec poterat vltra ire. Qui cūz acq̄uissent apparuit eis. b. Nicolai: dicens illud esse oleū iseryni: z qz apta pixide p̄icerent in mari: qd proiectū oēs aquas maris quas tangebāt succēdebat. Itē aliud exemplū legi⁹ in libro Petri cluniacē. ait enī qz in pago pictanie apud Lismacū fuit quidam sacerdos multoz seruoz: seruus q̄ familiaris erat p̄ciōis bone valis cisterciensis ordinis frequēter eū monebat vt vitā corrigeret: z seculo abrenunciaret: qz p̄mittebat se aliq̄i factuz. Qui subito grauit⁹ egrotās mittit p dicto p̄ciōe qz admonitus ab eo nolebat cōplere. p̄misit: h̄z offerrebat. Qui subito clamauit pater oīa p me: qz ecce duo vrsi veniūt ad deuorādū me: qui ad orationē dicti p̄ciōis z socioz dicit se esse liberatū: nec sic liberat⁹ z admonit⁹ statim mutauit. Et tūc subito forti⁹ icepit clamare. ecce ignis occupat me ad deuorādū: z petebat orari. p se: z opponebat coopetorū suū igni. Similiter z tunc liberat⁹ est p orationem: nec tunc se coarexit

nec pmissus cōplere voluit. Tūc factus ac si expirasset rapit ad dei iudiciū. Audir ibi sniam tra se de malis suis. Redit refert visa et audita. et spes salutis tā ab eo psciam. Et ecce ait. Duo demones affuerūt portās vna maximā sartaginē et frigar in ea in eternum. Et sciat inquit qd nō infansio. qd hoc est ancilla. Et bec lintheami na: qd cū diceret: gutta vna frigore cecidit sup manū egri. et deuota uit eam vsq ad ossa oibus vidētibus. et ait. Ecce nunc credite. Ecce nūc demōes pōiūciūt me in sartaginē. Et hoc dices expirauit. Cū nūc etiā patebat semp. etiā post sepulturā. Scdo ad acerbatis augmētū nulla erit ibi interpolatio vel interruptio. sed cōtinuitas in tormētis. Aliquātulū solatiū est egrotō. qñ aliqua interpolatiōis requies est in morbo. Augmētū aut doloris. est cōtinuitas passio nis. Iudic. aut. x. scriptū est. Nō erat morientū requies. Qd autē dicit est. oia mala ibi esse suis orariis ipermixta. nō est itelligēdū qd nō sint ibi elemētōz orarie qualitates. s; nō habebūt ibi mutua as actiōes. Cū enī qualitates elemētāres nūc inuicē se tēperēt tūc tñ nō se tēperabūt in aliquo. Nā ardor ignis nō mitigabit frigiditātē aque nec ecōuerso. nec humiditas aeris. ignis vel terre minuet siccitatē. Similiter amaritudo aque nō alterabit humiditatē aque vel aeris. nec humiditas pdicta falsedine aque. vel amaritudinē tē perabit. nec leuitas aeris terre minuet grauitatē. Nec aliquo mō si gurata sunt antiquitus in punitiōe seu flagellatiōe egypti. Sicut dicit Sāp. xvi. In aqua q oia extinguit. plus ignis valebat. Et isra eodē capitulo. Nix et glacies sustinebāt vt ignis. et nō tacebāt. Hec aut patiens ipij a creaturis extra se. qz pugnabit orbis terrarū tra infensatos. Et hoc p modos ifinitos. qz quacūqz re hō male vti tur extra deū illius rei esse quodā mō saluabit in aliquo elemētōz pdictōz vt p q peccat qd. p hoc etiā punit. Sapie. xi. Pter hoc etiā habebūt reprobi intra se. quasi aliū ifernū ex orarierate quali tatū pdictaz. sicut dicunt aliq. Quia cū ipsoz corpa cōposita sint ex quattuor elemētis. ppetuo pugnabūt elemētāres qualitates in ipso corpe sicut extra. Erit aut bec pugna grauiissima. et ineffabili mō tāto atrocius quāto intiniūis afflictui. Horribilia sunt bec pdicta ad cogitādū. terribilia ad nūciādū. s; grauiissima ad sustinendū. Re uera sup mortē oia grauiora. i. plus qd mortē corporalez legimus et credimus oia supplicia gebēne grauiora. Ad h facit exēplū supaz positi de fulcone. Tercio ad cumulum acerbatis facit generali tas afflictiois. qd ē itus et extra in aia et corpe post iudiciū. et in oibz mēbris. magis enī dolebit in oibz mēbris qñ si illoz singula enelle renit vel scinderent a locis suis: qz oia intus et extra cōburent. At tēde quantus ē dolor vbi ignis ille se diffundit p oēs ptes. vt sit in ferro et alijs metallis in fornace positus. qñ hō p toto mūdo nō sus tineret cōbustionem vnius mēbri sui in isto igne materiali. Ezech. xlii. Oēs isti stānū ferrū et plūbū in medio fornacis et. Exēplū sen sibile quo facilliter possit qd imaginari acerbitatē hōmō: pōit anse l mus i libro de silitudinibz ita dices. Sit an oculos cordis nri pos tius hō exēpli cā: qd tā in ipsis oculoz suoz pupillis. qñ et in singulis mēbris foris ignitū et cādēs ifixū hēat. vt nec medulle: nec itestina: nec oīno qdē in toto ipo cruciatu inanitate careat vel eā leuius qñ in oculis aliquaten⁹ sentiat. Quid dicā: angustias. qd hūc sane mē tis extimer iter ista: si tāta erit acerbitas in vno solo tormēto. qd er go in tāta diuersitate et pluralitate tormētōz q simul cūcurrēt i vno dānato. In vita spatiz legi qd qd iuuenes miserit meretricem qdā ad quēdā solitariū qd asserbat eis qd faceret eū peccare secū. q venit ad cellā ei. dices se esse errabūdā. supplicās vt intromitteret eā ifra domū suā. ne eē moreret vel frigore vel occideret a bestiis. qd fecit ad vltimū morē pietate. et cū illa multū sollicitaret eū se nu dās ad ignē. et vbiis filie et signis et ille fugēt ad iteriora celle ad ora tiōes senties morē surgē. cōburebat digitos suos ad lucernē dices ita se. Miser si cū ista peccauit igni iferni quō sustinē potero. qd hūc sustinē nō possūz. et h fecit toties i nocte quoties ifurgebat ten tatio. vtiqz quo manū qñ sibi totā cōbussit. Iuuenes at irruētes iue nerūt illā miserā mortuā. et beremita habēt man⁹ obustas. Ad cu ius pces eā oīs suscitauit. q dicebat q viderat flāmā a sūmo celo vsq ad terrā durātē i quā debebat pici. Itē qdē dicebat. qd nihil eēt qd tñ timerēt dānati qñ nē erirēt de iferno. Et ecōuerso beati nihil tñ desiderabāt qñtū egressū de paradiso. qz h nō eēt nisi i die iudicij qñ recipiēt mali i corpe. et aia penā gebēnalē. et econuerso beati duplicē remuneratiōes. De malis of i. p. Induēt sic diplois de ofusioe sua. Quarto idicibilē aggrauat acerbitas. qd pzius ē iutilis. In pñenti vita pena pōt vtilis eē ad tria. Videlz ad remissi onē peccati: ad diminutiōes pene future vel totalē solutiōem. et ad meritū acqrendū vel augmentandū. Pena vero purgatoria futura ad pziua duo valet. sed nō habet meritū. Sz pena inferni ad nihil

est vtilis. Berni. In inferno pōt cōfessio esse: sed nō pdesse. ps. In inferno quis ofitebit tibi. Eccl. xviij. A mortuo quasi nihil perit cō fessio. Itē lachryme nihil valēt ibi. Aug. Ibi peccatores frustra fle bunt: qz peccatozū suoz veniā nūqz obtinebūt. Itē penitentia nulla valet ibi. Unde dicit magister Johānes de abbatibus villa sabini. eps. card. qd fuit quidā fenerator quē cū monerz suus sacerdos ad penitentia: semp dicebat: bene adhuc faciā qz satis est adhuc de tē pore. Similiter in infirmitate bñ adhuc faciā dicebat. Et cū impo be instaret sacerdos vidēs periculū ille subito rapit quasi mortu⁹: et cū rediret statim: adhuc instaret sacerdos clamauit eger. De pñitētia vbi es decetero penitere nō valeo: hoc iudicāte iusto iudice qd oū facere penitentia potui nō volui: et hoc dicens mortuus est. De eternitate penarum inferni.

Grauius sunt bec et horribilia ad cogitandū: ter ribilia ad nunciandū: sed grauiissima ad sustinendū: supergrauissima vō et non solū ineffabili ter: verumetiā inestimabiliter humanū intellectū trāscē dentia si pmissis addat eternitas: et hoc ē tertiu qd supra fuit ppo fitū in supplicis reproboz: qz nō solū est ibi pena: diuersitas inu merabilis: et acerbitas intolerabilis venietia eternitas interminabil. Nō enī est ibi dolor momētaneus: nō imaginari⁹ nec trāstioz⁹ s; sensibilis. solidus cōtinu⁹ sempiternus: qñ corpa dānatoz eter nis ignibz ardebūt et cōsumi oīno nō poterūt. Sicut aia corpe vi uificās dolorē tolerare pōt: et mori nō pōt. Qd ergo nūc ppēdim⁹ i aiabus hōiū: hoc tūc erit in corpihus dānatoz: vt eozū corpa sempiternis supplicijs pūiēda et in igne aias nō amittāt: et sine in teritu ardeāt: vt quoz vita fuit hic in culpa mortua. illic eozū mors semp viuat in pena. Cū Judith. xvi. Habis ignē et vernies i carnes eozū: vt vran⁹ et viuāt: et sentiat vsq in sempiternū. Ysa. lvi. Uer⁹ mors eoz non moriet: et ignis nō extinguet. Mat. lxxv. Discedite maledicti in ignē eternū. Et post. Ibi hi in supplicijs eternū. Tū ignis eternitatē Aug. pbat in lib. de ci. dei. p mōtes sicilie et hie et vulcani: q flāmīs vsqz bodie estuat et integri pfeuerāt. Itē p exēplū salamādre q viuūt in igne. Itē p exēplū lapidis archadie dicti abs est: q sel succēsus nūqz extinguit. Cū dicit qd fuit phanū veneri i quo erat lucerne sub diuo de dicto lapide: q nūqz aliqua intempie extinguebant. Per hoc pbat qd maloz corpa dei volutate poterūt semp durare et ardere. Itē ignis iste nō deficit qd diu nō paratū in uenit. Sicut ignis etern⁹ in mā imortali. i. in aia semp viuēt. Itē bu ius exēplū habes in vita scti Nicolai: d illo igne cui si manū appo nas sent⁹ ardoris afflictionē: sed man⁹ nō pater⁹ obuiitōis destru ctionē. Berni. in qbusdā sentētijs. In inferno pēti et camis filis vide tur eē addito: qd culpa semp poterit ibi puniri: et nūqz poterit expia ri. sic nec i corpe poterūt tormēta finiri: nec corpe ipiūz tormētis ex alari: bec fres mei qd pauet cauet: q negligit icidit. Qñdit Grego. in dyal. xlvj. Ignis iferni sit eternalit cruciās aias p culpa: cū fine ppetrata: et qd hō offendit deū eternū: et qz in suo eterno i mala vo luitate pñāit. Greg. in dyal. xlvj. Uoluisent reprobi si possissent si ne fine viuere: vt possent fine fine peccare: ad magnā iudiciā iusticiā pñet vt nūqz careat supplicio: q in hac vita nūqz voluerit care re pēto. Cogitādo de eternitate pene dicit i sūma de vñtibz: cō uersus fuisse fulco eps Tolosan⁹: q cū eēt pmo i ocultoz icepit cor gitare qd si daret ei in pñia qd sp iaceret i pulcherrimo et mollissimo lecto. ita qd nūqz p aliquo recederet: nō possit h sustinere: qzromi nus q in pea seltunabili: et fact⁹ ē monach⁹ cisterciē. et post epus Tolosan⁹. Itē Idē Bre. i dyal. xlvj. dicit. Ibi reprobi i iferno mor tē fine morte: defectū fine defectu: fine fine fine: qz mors ē ibi in oz tal: defect⁹ i defectiōis: finis ifinit⁹. Berni. i li. meditationibz. Exclufi re probi a brā pria padyfi. cruciabūt i gebēna. nūqz lucē visuri: nūqz refrigeriū bituri: s; iuxta qritatē culpe qsqz penā sustinebūt gebēne et filles culpe rei adiūgent suis ofilibz cruciād: nihil ibi audiet⁹: nisi gemit⁹ et luct⁹. et stridor dētū: nihil videbit⁹ nisi vmes et laruales fa cies tortoz: et teterrima mōstra demonū. i carne cruciabunt ibi per ignē: i spū p ofcie vñē: ibi erit stridor intolerabilis: fetor icōpabilis. tumor horribilis. ignis iextinguibilis. Etenī erit ibi ignis et sulphur spūs peclaz: mors corpis et aie fine spe venie et mie. Sic tñ moriet tur vt semp viuāt: viuēt vt semp moriant. Hāc mortē sempiternā ante sue ment⁹ oculos attente posuerat qui dicebat. Dimitte me vt plangā paululū dolorē meū anteqz vadā: et nō reuertar ad terrā te nebrofam et opertā mortz caligine: terrā miserie et tenebray: vbi ym bra mortz et nullus ordo: sed sempitem⁹ horroz inhabitās. Dimitte me inquit. Sepe nanqz peccatoz iniquitatis sue vinculis constrin gitur: vt pondus peccatozū tolleretur: et tamen qd tolerat ignoret. Sepe autem cogitans quanto reatu astrigitur. erumpere conatur.

ut huc in se mēte libera. Quersione integra psequatur. et nō pōt. **S**le
re ergo dolorē suū nō valet. q̄ i iniquitatis sue reatū cōsiderat. et tñ p
terrene occupatiōis pondere hāc ei genere nō vacat. **S**le dolorē
suū nō valet q̄ graue qdē cōsuetudini cōtraire nitit̄. s; tñ adhuc suū
cedētib; carnis desiderijs p̄grauat. **T**ūc igit̄ ad plangendū dō
lorē nostrū dñs dimittit. cum i mala q̄ fecimus nobis demon
strat. et ad hec etiā flēda q̄ cognouimus nos adiūuat. **T**ūc aut̄ vera
citer reatus nostri dolor plāgit. cū illa i fēmi retributio cū formidū
ne pūdet. **A**nteq̄ vadā et nō reuertar. **L**auat diligēter et vigilāter
pūdeat vniūq̄q; oī viuit. qz q̄sq; illuc semel inierit. vltius nō re
dibit. q̄sq; intrauerit. ppetuo nō eribit. **Sap. ii.** Nō ē agnitus q̄ sit
reuerſus ab iſer. **Et ysa. xxxviii.** Dixi nō videbo dñm oī i terra vi
uētū. **N**ō aspiciā hoīes vltra. et habitatores quietis: q̄si diceret ille
rex egregius ezechias. **D**ñe deus gemēs oleo. et dolorē meū ama
re plāgo. anteq̄ in iſerū clauſtra deſcēda: qm̄ si illuc semel erigē
tib; peccatis meis deſcēdero. nec deū meū vltius videbo in glo
ria. nec hoīes in hac pegrinatiōe terrena. nec qdē iueniā i eterne ca
lamitat̄ erūna. qz nequaq; vltra mifericōdia parcēs liberat. quos
iusticia vindictis dānat. **D**icit aut̄ anteq̄ vadā. nō qz q̄ culpā de
ſt illuc iturus sit. sed qz pculdubio q̄ flere negligit. illuc vadit. **S**i
cut debitorū suo creditor dicit. **S**olue debitiū anteq̄ cōstringaris. q̄
tñ nō cōstringis si qd̄ dō soluere nō moras. **A**d terrā tenebroſas. **R**e
cte iſerū clauſtra. tenebroſa terra nominant̄. qz quos pūiēdos ac
cipiūt. nō pena trāſitoria vel fantaſtica imaginatiōe cruciat̄. s; vltio
ne ſolida ppetuo dānatiōis obſeruat̄. **S**icut. n. terra in eternum ſtat
imobiliter. ita quos iſerū recipit in euasibiliter retinet. nec dimittit.
Nota qz terra ē viliſimū et ſer oīz elemētōz. s; iſerū ē viliſi
mus oīum locoz. qz in eo cōgregabunt̄ oēs feces. et in iudicē et viliſi
tates. **I**deo de dānatis dicit̄ **Ezech. xxxi.** Traditi ſunt in mortē ad
terrā vltimā cū his q̄ deſcēdūt in lacū. **I**nſerū etiā terra dicit̄. qz
ſuſceptos immobiliter retinet. et lacus dicit̄. qz quos ſemel receperit.
ſemp fluctuāt. et trepidos tormētis circūfluetib; abſorbet. **T**e
nebroſas inq̄. qz ibi erūt tenebre deſiſſime. palpabiles et horrende.
Erit enī. ibi quadruplices tenebre. due videlz corpales et due ſpiri
tuales. **P**rimo. n. erūt ibi tenebre ex ipſa obſcuritate loci pp deſita
tē aeris et carētiā luminis ſolaris. vel cuiuſlibet alterius luminari.
Ignis etiā iſermalis nō pber ſplēdorē. s; ſumū ſeridū et obſcurū. **L**i
cet. n. ignis ardorē nāliter exhibeat et fulgorē. ignis tñ iſermalis cō
crematiōis exhibet et lumē nō h; q̄nis aut̄ ad cōſolatiōē nō luceat
tñ vt magis toſqueat ad aliqd̄ lucet. **N**ā ſequaces quosq; ſuos ſer
cū viſuri ſunt reprobi quoz amore deliquerūt. vt ipſoz iuitus eos
ad agnētus ſue dānatiōis affligat. **I**gnis itaq; q̄ in obſcuritate
cruciat. lumē ad tormētū ſeruat. **S**ecundo erūt ibi tenebre ex turpitu
dine et opacitate corpōz dānatoz. que omni ſuligine nigriora. hor
rēdas tenebras ex ſe reddēt. **Q**uāte ergo erūt ibi et tāta multitudine
turpiſſimoz corpōz reſultātes. **T**ertio erūt ibi tenebre iteriozes. qz
reprobi iteris ceccati. omni intellectus lumine pūabūt et omni co
gnitiōe carebūt. niſi eoz dūtaxat q̄ deſolatiōē eis et ſuppliciiū mini
ſtrabūt. **Q**uarto erūt ibi tenebre deteriorēs oīb; antedictis ab eter
na ſepatiōe a cōſtitu ſūme et i cōp̄rehēſibilis claritatis. **I**ta quat
tuor genera tenebrarū deſignāt hic ſicut patet ſubtilius iſuētū. **N**āz
primē deſcribunt cū dicit̄. **T**errā tenebroſam. **T**ertie cum ſubdiſ.
Operta mortis caligine. **Q**uarte cū addiſ. **T**errā miſerie et tenebra
rū. **S**cōde vero cū ſubiungis. **U**bi vmbra mortis. **T**errā miſerie et te
nebrarū: miſeria p̄inet ad dolorē. tenebre ad cecitatē. **N**ā dolor ibi
cruciat. quos a vero lumine oīniſos cecitas itus obſcurat. bene ter
ra miſerie pp ſepatiōē ab eterna beatitudine. **E**t ſicut beatitudo ē
ſtatus oīz bonoz aggregatiōe p̄fecta. ſic miſeria ē oīz maloz ag
gregatiō. **S**icut ſcriptū ē deutro. xxxii. **C**ongregabo ſup eos. mala.
Vere magna miſeria ē vbi p oībus mūdi diuitijs nō poſſet haberi
vnicā gutta aque. **S**ūma p̄fecto miſeria ē cū illo nō eſſe. ſine quo
nō pōt bñ eſſe. **I**lla ſimul miſeria et tenebrarū terra ē. qz q̄sq; ad ei
mala tolerāda deſcēderit. ad diuine claritatis aſpectū vltius nul
lomō redibit. **I**bi p̄fecto vmbra mortis ē obſcuritas diuiſiōis. **S**i
cut. n. mors extior ab aīa ſepat carnē. ſic iteriora deo ſepat aīaz. qz
dānat q̄sq; cū eterno igne ſuccēdit̄. ab iſerno lumine tenebrarū. **U**el
de vmbra mortis pōt iſtelligi obſcuritas illa deſiſſima reſultans ex
vniuerſitate corpōz dānatoz vt dictū ē. que ppter ſui turpitudinē
ſemp mortis imaginē in ſe gerūt. **E**t nullus ordo. **S**ane erit ibi or
do iuſtie. qz nō decet deū q̄ ſūme bonus ē pmittere q̄ ſit deozdis
natio culpe. ſine ordie iuſtie. **H**ic aut̄ ordo requirit̄. vt et culpa que
libet puniat̄. qz qui plus peccauit amplius torqueat̄. **S**cōm qd̄ ſcri
ptū eſt **Apoc. xviij.** Quātum gloriſicauit ſe et in delictijs ſuit. tātum
dote illi tormentum et luctus. **E**t illud **deutro. xxy.** **J**uxta quantitatē

tem delicti: erit et plagarū modus. **P**recepit etiā paterfamilias ziza
nia colligi: et ad cōburenda in ſacculos alligari **Matth. xxiij.** vt pa
res parib; ſociet̄: et penis parib; puniant̄. **N**ā quos par culpa pa
riter inq̄nat̄ par pena ſit cruciabit̄. **P**ar enī cruciat flāma ſuppli
cij quos ſuccēdit par flāma p̄cti. **S**ic igit̄ in domo patr̄ eterni mā
ſiones multe ſunt. **Joh. xxiij.** i. diſſerentia p̄miorū ſm diſſerētia me
ritoz. ſic in iſerno p diſparitate criminū eſt et aduerſitas tormento
rū. **U**bi **Breg.** **H**ebēna q̄nis cūctis vna ſit: nō tñ oēs vna et eadē q̄
litate ſuccēdit. **S**icut enī ſub vno ſole oēs tāgimur. tñ nō oēs vno
ordine eſtuamus: qz iuxta qualitātē corp̄is: ſentit et pondus calor
is. **S**ic dānatis vna eſt gebēna que afficit: tñ nō equaliter oburit̄:
qz qd̄ hic agit diſpar valitudo corpōz: hoc illic exhibet diſpar cau
ſa meritorū. **I**de etiā **Breg.** exponens illud **Joh. xx.** **J**uxta mul
titudinē adinventionū ſuarū: ſic ſuſtinebit. ait. **Q**ui multa inuenit
ad culpaz nouis cruciat̄ inuentionib; in pena. **N**ā qd̄ hic ſuſpica
ri nō potuit: illic vltioni traditus ſentit: qz et ipſi actiones et q̄bus
feriri debeant: inuenerūt. **E**t q̄nis oīum dānatoz dolor ſit inſini
tus: grauiora tñ tormēta recipiūt qui multa iniquitatib; ſuiſq;
ſideris inuenerūt. **E**rit ergo ibi ordo diuine iuſtie vindictis: ſed
nō erit ibi ordo pene puniētis. **S**it enim affligunt ſupplicia etiam
cōnaria non ſuccēſſue. **H**ū enī pena pene pariter coeſcit: penarū
conſuſio plus affligit. **I**nde ē qz aīa reprobi ſimul et ſemel intēſiſ
ſimum frigus patitur et ardorē: qm̄ in eius culpa inuēta ſunt ſimul:
et carentia charitatis: et ardēs cōcupiſcentia voluptat̄. **R**urſus. **N**ō
eſt ibi ordo nature ſm **Breg.** ix. mor. **Q**uilibet rebus in penam
ſurgentib; p̄p̄ia qualitas non ſeruat̄: qz ibi ſimul eſt timor qd̄ do
lorē: et dolor pariter cū timore. **I**bi ignis ardet non lucet niſi. ſ. ad
tormētū: **N**atura patitur non moritur: nec aqua poterit ignē extin
guere: nec ignis aquā cōſumere. **Q**uiniſimo glacialis aque frigidi
tas. in nullo ignis mitigabit ardorē: nec ardoris ignis imēſitas: in
aliquo glacialē t̄pabit aliorē. **U**bi. **Breg.** ait. **I**bi mors p̄mit et
nō fundit̄: extinguit: dolor cruciat: ſ; nullaten; pauorē fugat. **F**lā
ma cōburi: ſed nullaten; tenebras excutit. **S**upplicia ḡ nō bñt oī
dinez: qz non ſuas q̄litates per oīa tenēt. **I**bi ſit miſeris mors ſine
morte: ſinis ſine fine: defect; ſine defectu: qz mors ſemp viuit: et ſi
nis ſemp incipit: et defect; deficere neſcit. **I**de dicit **Aug.** **M**ors q̄
dulcis eſſet: qd̄ tam amara fuiſſet: ſola deſiderabunt et te ſolam
vehemētē oderūt. **S**equit̄: **S**ed ſempitem; horroz inhabitat̄. **H**i
ligēt̄ attēde qz erit ibi horroz de loci tenebroſitate: qz ſentit dictū
eſt: ibi erūt tenebre deſiſſime: palpabiles et horrēdas et carentia oīs
luminis. **I**tē erit ibi horroz ex cōſorti vilitate. ſ. et oīum dānatoz: q̄
erūt turpiſſimi et inſtimabiliſ horridi. **U**bi **Joh. xx.** **U**adēt et veni
ent ſup eū horribiles. **I**tē erit horroz cūlibet de p̄p̄ia turpitudi
nis et vilitatis cōſideratiōe. **A**deo nāq; ſemetipſos horrebūt iſpice
re: cū ſint ſupbiſſimi: q̄ tñ ſe nō poterūt nō videre: qz p̄ cōſuſionis
horroz vellent oīno deficere et ſi eēt poſſibile nihil eēt. **I**tē de pena
rū imaginatiōe et ſui perpetua detentiōe: dicit **Breg.** **I**bi ſempiter
nus horroz inhabitat: qz eius ignib; traditi et in ſupplicijs dolorēz
ſentiant̄: et in doloris anguſtia pulſante ſemper pauore ſeruant̄.
Quis nō horreat ſemp igne cremari: nec fundit̄; mori: ſemp ſumū
terrērimū ſuſtinere: et nūq; lucē videre: ſemp impleri ſetozib;: torq̄
ri cū demonib;: nullū inuenire ſolatiū: nullū cōſiliū: nullā bñ ſpem
euaſionis: vbi ſemp circūdat dolores mortis ibi poti; oīmōda de
ſatio: et ex deſolatiōe deſperatio: et ex deſp̄atiōe odiū dei: et blaſphē
mie nephādiſſime deus. **P**atet ḡ qz vere dictum ſit. **Deut. x.** **D**eu
rendū eſt ſcīdere in man; viuetis. **D**e deſolatiōe lamētabili et lamē
tiōe inēſolabili reproboz dicit̄ **Sap. v.** **U**ſq; ad ſupp̄emū deſo
labunt̄. **E**t de babilonica ciuitate. i. reproboz oīz cōgregatione oīz
citur **Ysa. xxiij.** **C**onuerſent torrentes eius in picē: et humus eius
in ſulphur: et erit terra eius in picē ardētē: et nō extinguet̄ in ſemp
termiū: et deſolabit̄ in ſecula ſeculoz. **R**eprobi nāq; ſe peccaſſe dole
būt: et nō peccaſſe nō poterūt: nec eoz peccata deleri vel purgari va
lebūt: q̄bus ſemp manētib; et ſupplicia permanebūt. **T**ūc videbūt
qz p vili et momētanea delectatiōe peccati: accerbiſſima ſuſtinebūt
ſupplicia: et p amore t̄paliū bonoz: bona perdiderūt eterna: et in ſu
per cruciabunt̄ eternaliter in gebēna q̄ tñ per modicā benēd; p̄
nitentiam: et iſta merēdo acquirere: et ille euadere potuerūt. **U**nde
Sap. v. dicit̄. **T**urbabunt timore horribili. et mirabunt iſubitatio
ne inſperate ſalutis. dicentes intra ſe penitentia agētes: et p̄ angu
ſtia ſpiritus gementes. **H**i ſunt quos aliqui habuimus in deſertum
et in ſiſtudinē ipſoperij. **N**os inſenſati vitam illoz eſtimabamus
inſaniā: et finem illoz ſine bonoz. **E**cce quomodo computati ſunt
inter filios dei: et inter ſanctos ſors illozū ē. ergo errauimus a via
veritatis: et lumen iuſtie non luxit nobis: et ſol intelligentie non ē

ortus nobis. lassati sumus in via iniquitatis et pditionis. ambulauimus vias difficiles. via autem discipline ignorauimus. Quid nobis p fuit supbia. et diuitiarum iactantia quod tulit nobis. Transierit oia velut ymbra et. Talia vixerit in inferno hi qui peccauerunt. quorum vni natus gemitus. iulatus affidius. cruciatus eternus. dolor sumus. penalis sensus torquet aias non extorquet puniunt corpora danata nec finiunt. quos ideo sibi deputatos ignis inextinguibilis non extinguit. ut pmanere sententi vita pena pmaneat et ad dolendum magis quam ad videndum eternis corporibus. peditos beat. quos in flammis vi uacibus et mortalitas secunda mortis occidat. Proinde oes qui dicuntur in gehena occidi. non ideo cum eis agitur ut maximis sumpti dolo ribus aliqui deficiat. sed ut in illis penaler viuat. Unde Grego. Exponit illud Job. xx. Luctus fecit oia nec tamen consumetur. ait. pfoluit in tormentis ea quod hic illicita seruauit desideria. et flammis vlticibus traditus. semp moritur. quod semp in morte seruatur. Non enim morte consumitur. quod si consumeretur vita morietur. cum vita etiam pena finiret. sed ut sine fine crucietur. etiam sine fine viuere compellitur. ut cuius vita hic mortua fuit in culpa. illic eius mors semp viuatur in pena. Cruciat ergo et non extinguit. moritur et viuunt. deficit et subsistit. finit semp et sine fine. Nec solo auditu valde terribilia sunt quod magis passio. Itz beatus Sebastianus dicebat sicut scribit in legenda eius. Timida sunt tormenta inferni ubi edat flamma incredulorum aias deuorat. ubi dracones blasphemantium labra comedunt. ubi serpentes moribundis suis incredulorum pectora depascunt. ubi vltulatus et gemitus sonat et clamo rios confusus quous tormentorum exagitat. et incendit ardor extorquet. et hec tribulatio nullo termino diffinit nullo sine claudis. sed flammam rati atrociori eruptione consumunt. et ad rediunt incedia itez quod adu ssum fuerit reparat. Itz ipse Sebastianus. Ipse penam dolor et cruciatum qui huius vite amatoribus datur cum sit vehemens. vniuersis tormentis nunquam finitibus aggreditur. et acutus subinde qui inchoauit rit finit. et nullus finit terminus. nullus omnino finis occurrat. sed habet secum vniuersa supplicia. et suppliciorum genera. Subinde reno uat et seniat. augmentatur et ex terat. inflamatur et exat.

De penarum recordantium vtilitate.

DIS. IIII.

Deinde considerandus est quanta sit vtilitas de pe nis huiusmodi. punde sepe non transito rie vitilis. Cum autem hec meditatio studiosa ad multa sit vitilis. specialiter tamen ad quatuor salubritas et vtilis in uenit. Primo quod puocat ad agendam penitentiam. Propter quod. ps. orabat. Conuertant peccatores in infernum. secundum considerationem. ut sic ad penitentiam conuertant. Quidam homo cum muliere coniugata incestu facies subito mortuus est in peccato. p quo cum illa dolens. desideraret scire quod esset ei. illi iacenti in lecto suo nuser apparuit. totus ardens quem admodum ferri candens. et ait. vide qualis sum exterius. et ex hoc cogitabis aliquantulum quod propter peccata mea mihi sit interius. Tunc ipse in oculis eius ardere vixit velut metallum bulis emisit. cuius ardor terram combure videbat penetrare ac etiam subintrare. Post hoc illo dispenite mulier valde pterita peccatum funditus dereliquit. egitque penitentiam valde duram. Nota quod sicut ignis et fumi. p pinqtas flent et lacrymas puocat. sic et meditatio ignis et fumi infernalis lacrymas copiosius extorqueat. Unde quidam dicit. si non potes hie lacrymas pone oculos tuos ad fumum inferni et ardore et. et ad vehementia adlonis a quo pades omne malum. et sic habebis. Itz in vitispa. Cum qui da quereretur ab abbate amone verbu salutis. iter alia dixit ei. memo rare eorum qui in inferno sunt. et cogita apud te metipsum quomodo sunt ibi aie in quod amaro silentio. aut i quo pessimo gemitu. vel i quod metu et certa mine. vel i quod expectatio et dolore sine mitigatioe. et infinitas lacry mas fude. Legit i vitispa. quod puella quidam pter huius religiosu valde et timet et amat deum. et matrem luxuriosam et ibonellam. Ista autem bone idolis pter imitabat. Pater autem eius graui languore et cum multa miseria vitam finiuit. In cuius morte ita comotus et aer. et tanta facta et i teperies quod vir potuit sepeliri. Matre autem mortua i magna pspitatu magna facta et serenitas. ita quod videretur feruere ei elementa. et cum maximo bonore et sepulta. Et cum filia cogitaret. cuius vita eet magis eligenda. et videretur quod matris cui vita. p sepe semp successerat i peccato suo. et videbat huius tate pulchrum finem. visus fuit ei quod ipa ducere ad loca tormentorum. et quod videret ibi mifer suam mirabiliter torqueri a demonibus. et cum alijs peccatoribus. Postea ducta est ad locum iestabilis claritatis i quo vidit pter suu cum alijs multis speciosissimu et iestabiliter exultare quem cum ipa rogaret ut posset ibi morari et remanere cum eo. At ille affirmat quod si vellet ibi cum eo morari vita duceret illam et pnam p que ipse ad illa bona conuerat. Alii si mifer imitaret. cum mifer puniret. illa autem rediens a visioe i bona vita pueras pter et imitata. Un ppter de vita contemplatiua. Nec i bis similia libeter audire et legere. iugiter an

te mentis oculos adducere. futura credere. sine vlla purbatione me tuere. cogitare quale malum sit ab illo gaudio diuine contemplationis excludi. beatissima sanctorum omnium societate pbari. fieri patrie celestis extote mori beate vite. morti viuere sempiternum in igne eter nu cum dyabolo et angelis eius impelli. ubi sit mors secunda danatis eriliu. vita suppliciu. non videre in illo igne quod illuminet. sentire quod cruciet et undatis incendij terribiles crepitus pati baratri sumas tis amare caligine oculos excecari. in p fundo gehene fluctuantis imergi. edacissimis in eternu dilaniari vermbus nec finiri. Nec i mlti ta alia his filia cogitare nubil est aliud quam viris oib libellu repudiis dare. et oia bladimenta carnalia refrenare. Secundo dat in tentatio ne costantia. In vitispa. legit quod quidam iuuenis tetatus querebat co filiu a fene quod euaderet tetatione. Cui ille dixit. quod faceret sicut nu trit qui cum vult separe pueru ab ebre. ponit desup aliquod amaru. quod sentiens puer refugit. sic tu tentationi amaritudinem inferni. Itz legi t in barlaa. Ut dicit Job. Damasc. quod cum theodas incitatus misisset contra Josaphat regis filiu ad eu subuertendu multitudinem et de monu et puellam pulcherrimam. et quidam speciosissimu regis filia suafisset ei et coniungeret ei matrimonialiter. nec sic posset ipa vel alie aut demones eu emollire. quod semp ad fletu et ad orationem recurreret ad vltimu pmisit ei dicta regis filia quod fieret christiana si semel vna nocte eius optato cubitu frueretur. ostendens quatu esset ei meritum vna aias lucrari deo. Cum autem motus pietate et illectus aliquantulum ei pulchritudine cepisset cogitare quod hoc non esset magnu peccatu facere. p hoc aia illa deo lucrada. Hoc etiam facere metuens pstraret se in paupetro ad orationem fletu multu. Et post ibi quod dormiens vidi quosdam valde terribiles qui cum rapiunt et educunt ad pratu uesti mabilis odoris. et ad amenissima loca ubi erant oia delectabilia i iocunda. et audiuunt vocem dicente sibi. Hic est reges iustorum. Postea ou cis ad locu totu huius contrariu omni miteria et infelicitate plenum i dicitur est ei. Hic est locus peccatorum. post reductus. et ad se reuerfus tre me bundus factus sensit pulchritudinem puelle p dicitur. et aliarum fetidiorum stercore. demones autem usui ad theodas seunt reuerfi. sua deiectione et confusione inuiti fatetes. Itz supra de pene generalitate. de eo quod coburebat sibi digitos. Itz dicit i vitispa. de eo quod tetatus ad sole egypti nudu se ponebat quod posset sustinere inferni ignem. qui non poterat sole sustinere. Itz in vita. b. Antonij legitur. quod cum dyabolus tetaret eu. offerens ei imaginem specie ornatisime mulieris ipse semp opponebat meditationem infernalis incendij. Un dyabolus ap paruit ei in similitudine paruuli et teterrimi ethiopis dicens se esse spiritum for nicationis victu ab eo. Itz ad idem dicit Egypcius de cladi iudeo rum. lib. v. Cum tytus vespasianus filius obfedisset hierlm. et aiares suos ne timore mori desideret vel deficeret vel recederet a plio. pposu itz eis expleu leonidis qui fuit de socijs alexadri magni. qui istaret peliu et videret innumerabile exercitu persarum contra tricetos lacede monios. quibus ipse leonides pceerat. ait suis. padeam? hodie i ter ris. quod sumus cenaturi ad iferos. Non apud lacedemonios adeo va luit quod nullus vno excepto a plio se subtraxit. sed pugnaverunt vito res fuerunt. Qui autem cogitat quod mala sit cena inferni viriliter dimicat ne vincat. et victus et captus ad illa reducat. Tertio confortat ad patientiam. quod presentes penas et aduersitates leuigat ut respectu futu turoz leuissime reputent. Bre. sancti tpale pena luctu putant. quod p hanc eternam euadere non formidat. ut dicit supra Aug. de pene acer bite. Et Sebastianus quod iste est quasi ignis picius ad veru ignem et. Itz supra de illo qui dicebat quod tota vita penitentie sue et labor quo artissime per octuaginta annos se afflixerat non erat equipabil vni diei laboris illi. Quarto ad contemptu mundi et sui puocat. In legenda beati Job. euangeliste dicit quod cum quidam mundi contene tes ad predicationem beati Johannis aurum et gemas vendidissent et pauperibz dedissent. Videntes postmodu se pauperes et abiectos. et feruos suos magnos effectos in hoc mundo. de hoc quod fecerant pe niterent. Beatus Johannes. facto auro de vgis et de sabulo gemis. ab eis erogata restituit eis. Cum ad instantiam multorum beatus Joba nes quendam iuuenem qui mortuus efferebat suscitasset. i ille eis res ferret quod premia amiserant et gaudia. et quod supplicia eis parata erant ex eo quod ad vomitu redissent. et quod bonos angelos de sua ruia fle re faciebant. et malos gaudere. illi reddidit gemis et auro se et mudu post modu ppter deum otperit. Itz cum magister Jordanus bone memorie dixisset mlti ad conuertendu quidam nobile comit filiu et videret quod non posset eam mouere ad otptu mundi. et itroitu ordinis p vba sua. Cui ille. cui loquar eet iuuenis speciosissimu rogauit illu quod cum respiceret membra sua semp cogitaret quod magnu danu eet si ta pulchra membra essent pabulu incendi. et emi. Quod cum ille sepe faceret ad illa vba cre ditur fuisse ad ordinis introitu inductus. Item ibidem parum an

te. Cum beatus Bernardus omnes fratres suos ad sue religionis habitum adduxisset solo patre in seculo remanente. veniens in villā suā & p̄dicās ibi iuxta truciū antiq̄ssimū in p̄sentia p̄ris sui. cū videret eius duriciā p̄cepit boib⁹ q̄ in circuitu truciū sicca ligna apponazuerat. vt ipse eis mādauerat ignē succederēt. Quo facto ligna sicca cito succēsa sūt. & truciū tarde circa mediū ab extremis emittēs bu morē sedū & fumū teterrimū oīu ignē seruauit. Tūc incepit sanctus loq̄ de penis inferni. dixit patri. q̄ ille eēt similis illi truco q̄ hic non poterat igne diuino succēdi. nec flere peccata sua. nec suspirare ad deū. sed ipse in inferno nisi penitentiā ageret in eternū arderet. fletet. & fetentē fumū emitteret. Ad q̄ verba pater dictus cōpūctus cū secus tus est. & monachus factus ē. Itē cū scholāris qdā parisiū quēdā suū de nouo religionē igressum visitans rogaret euz vt aliq̄d verbū ei diceret qd̄ cor eius ad cōpūctiōis grām enolliret. dixit ei. nolo vobis aliud p̄dicare nisi q̄ amore mei q̄n camera vestrā intraueritis & videritis lectū vestrū cuius culcitra valde mollis ē. & coop totia delicata cogitēt. qualē camerā. qualē culcitā. & qualia coop totia habebitis in inferno. Dixit enī p̄sa. xlii. Lēcidit cadaver tuum detracta ē ad iferos supbia tua. subter te sternet tinea. & operimētū tuū erūt vermes. Quib⁹ auditis illa verba adeo sūt in corde ei⁹ infixa. q̄ nec in camera nec in lecto potuit dormire. nec dēscere. donec religionē intrauit. Unde sūme nobis ē vtile inferni cōsiderare nouissimā. iugiter ante mētis oculos ponere frequētū meditatiōe reuoluere. necnō & viuaciter memoria retinere miseria infernalis. vt eas timere. & timēda vitare discamus peccata. cūta cauere ne fiant. & iā facta diluere. ac penitentiā salutarē agere studeamus. Sicut docet & boīas. Prosper in libro de vita cōtēplatiua dicit. Ad penā q̄ peccata debet. mēs anteq̄ peccet aspiciat cruciatu ac dolores q̄ seq̄ sōlēt peccatozē carnalib⁹ scētūis opponat. & nihil eā peccata delectet. nec ad peccatū delectatio nulla carnalis inclinet. Si enī eo tpe quo qd̄ peccare deliberat attēta mēte cōsideret. q̄ pena expetēt. in suis facinorib⁹ deprehēsus. qd̄ supplicii cōuictos excruciet. quis tremor mēbra quatit. pallor oza pfundat. quātū deniq̄ inexcusable oib⁹ reddat etiam ipsum sordide opinionis obprobrium nescio an possit quibuslibet vitis accommodare consensum.

De acerbitate & eternitate penarum. DIS. V.

Deinde ponēde sunt aliquē gōnes q̄ moueri solēt tā de acerbitate q̄ de eternitate penarū h̄mōi. De acerbitate qdē valde mirū videt aliq̄d. & incredibile reputat id qd̄ dictū est de acerbitate penarū infernaliū. Cū enī deus sit sūme misericors. sempq̄ citra cōdignū puniat peccatores. Sicut tota scriptura sacra clamat. & oēs sancti resstant. quomodo credēdū est tā ineffabiliter acerbis penas infligere illis precipue quos nouit magis ex ignorantia vel infirmitate q̄ ex malicia deliquisse. Leterū si s̄ rectitudinē equitatis. quā ipsemet in lege sua cōstituit. iuxta mensurā delicti d̄ esse & plagaz modus. Dētro. xxi. Et apōc. xxiij. Quātū glorificauit se & in delictis suis quis. tantū date illi tormentū & luctū. videt q̄ fm quātitatez delectationis in crimine mensurari debet quātitas acerbis in punitione. Ad ista breuiter est dicendū. q̄ cū in quolibet mortali peccato sint duo. Videlicet auersio a summo bono cōmutabili. & cōuersio ad bonū cōmutabile. tā ratione cōuersionis. q̄ ratione auersionis. debet esse tanta acerbis in suppliciis reproboz sicut superius est expressum. Ratione cōuersionis dico. i. amoris & adhesionis seu etiā delectationis in peccato. mensurari debet acerbis in tormento. nō solū quā peccator habuit. sed potius quā habere voluit. q̄ deus nō tantū extrinsecas cōsiderat actiones. verū etiā intrinsecas voluntates. nec cōsiderat quātū. sed ex quātō in eius sacrificio quis impedit. vel in flagitio qd̄ cōmittit. Cū igit impius ex improba voluntate nō apponat modū in delectatione peccati. nec tantā delectationē vnq̄ inuenire pōt. quin semp velle si posset amplius delectari. ideo deus q̄ corda p̄lat nō facta penas infligit nō fm delectatōez habitū. s̄ quēsitā. Ratiōe auersionis luce clarius id apparet. Tanta nāq̄ ē offēsa. quātū ille q̄ offēdit. vnde nō equalis ē culpa. nec equalis ē pena eius q̄ p̄cussit rusticū & q̄ militē. vel ei⁹ q̄ milite & q̄ regē. ppter qd̄ cōstat q̄ oīs culpa mortalis. p quā deus bonitate & maiestate isini⁹ ostendit. merito d̄ isinita iudicari. & isinita meret pena puniri. De isinitate autē pene reproboz partiz deus remittit. q̄ etiā in puniēdo & iusticiā exercēdo nō obliuiscit misere ri. nec otinet in ira sua misericordias suas. s̄ citra cōdignū penas infligit. Iuste tñ in sūme malū meret incidere. q̄ sūme bonū nō reuertur offendere. Et sicut q̄ vitā deserit. mortē incurrit. sic q̄ spōte sum me bonū deserit in supplicii sūme malū incidit. De eternitate sūm miter penarū infernaliū mouent aliqui questionē. Nam sicut ait

Breg. xxiij. li. mōf. Sūm nonnulli q̄ iccirco peccatis suis iponere finē negligūt. q̄ q̄q̄ finē habere futura sup se iudicia suspiciant. Sed si q̄q̄ finēda sūt supplicia reproboz. q̄q̄q̄ finēda sūt etiā gaudia bonoz. Per semetipsas nāq̄ veritas dicit. Jb̄t hi in supplicii eternū iusti autē i vitā eternā. Si q̄ hoc verū nō est. qd̄ cōmū natus ē. neq̄ illō verū ē qd̄ p̄misit. Ac inq̄ntio eternā penā peccatib⁹ minat⁹ ē. vt eos a peccatoz p̄petratōe p̄p̄erēt q̄ creature sue eterna supplicia minari debuit nō inferre. Quib⁹ citius ridem⁹ q̄ si falsa cōminat⁹ ē. vt ab iniusticia cōbiberet. etiā falsa ē pollicētus vt ad iusticiā p̄uocaret. Et q̄s eoz vesaniā toleret. q̄ oī p̄missi oib⁹ suis reproboz supplicia finiri asserūt. etiā asserōe sua electo rū p̄mia remuneratiōes cōfundit. Quis eoz vesaniā toleret q̄ cōnatū astruere verū nō eē qd̄ veritas de eterno igne cōminata ē. & oīz fatagūt deū p̄biberē misericordē nō veniēt p̄dicare fallacē. At inq̄unt. sine fine puniri nō d̄ culpa cū fine. iust⁹ ē de⁹. & qd̄ nō eterno p̄ctō cōmūis ē. eterno nō d̄ puniri totamētū. Quib⁹ etiā ridem⁹ q̄ recte dixerūt si iust⁹ iudex. districtusq̄ veniēs. nō boīz corda sed facta p̄faret. Iniq̄ enī ideo cū fine deliquitū q̄ cū fine vixerit voluissent q̄ppe fine fine viueret. vt fine fine potuisset i inq̄ntib⁹ p̄manere. Et iō hic semp viuere cupiūt. vt nūq̄ desināt peccare oīm viuent. ad districtū igit iudiciū iusticiā p̄tiet. vt nūq̄ careat supplicio. quoz mēs i hac vita nūq̄ voluit carere p̄ctō. Et null⁹ iniquo datur termin⁹ vltiōis q̄ q̄dū valuit. terminū noluit b̄re criminis. At inq̄unt. nullus iust⁹ crudelitate pascit. Et delinquens seruus a iusto & nō iccirco cedi p̄cipit. vt a neq̄cia corrigat. Ad aliqd̄ q̄ cedit. eius oīs nō ē cruciatib⁹ delectat⁹. Iniq̄ autē gebēne ignib⁹ tradit. quo sine semp ardebit. & q̄ certū ē q̄ eius atq̄ oīpōtes de⁹ non pascit cruciatib⁹ iniquoz. cū cruciant miseri si nō expiant. Quib⁹ citius ridem⁹. q̄ oīpōtes deus q̄ plus ē. miseroz cruciatu nō pascit. q̄ aut iustus ē. ab iniquoz vltiōe in p̄petuū nō sedat. S̄ iniq̄ oēs eterno supplicio. & qdē sua iniq̄tate puniunt. & tñ ad aliqd̄ cōtremant. s̄ vt iusti oēs & i deo videāt gaudia q̄ p̄cipiūt & i iust⁹ respiciāt supplicia q̄ euasunt. vt tāto i eternū diuie grē se magi debitorē eē cōgiscāt. q̄to i eternū mala cōspiciūt puniri. q̄ ei⁹ adiutorio vita re poterūt. Notādū igit q̄ p̄ctā q̄ tpāl h̄ gerunt. illic eternali puniunt. multiplice rōne. P̄io qdē q̄ p̄ctū cōmittit & deū q̄ inuisit⁹ ē. & iō pena d̄ esse eterna. nō qdē acerbitate. q̄ talis isinitas nō posset eē in creatura. & q̄ de⁹ citra cōdignū puniri. sed ē isinita dura tiōe. Scōdo q̄ bō peccauit i suo eterno vt dictū est. volūtas nāq̄ p̄uersa peccatū & in p̄ctō manēdi q̄tū ē de se eterna est. q̄ velle in p̄ctō si posset eternaliter delectari. ideo d̄ eternaliter puniri. Tercio q̄ mā ignis infernalis ē eterna. & macula p̄cti eē inextinguibilis. seu idelebilis & eterna. iō & pena d̄ eē eēna. Nūq̄ enī d̄ eē deo cōtēp. caule sine decore iusticie. Quarto q̄ volūtas reproboz iā existētis in inferno incorrigibilis ē & in affectu malignitatis eterna. Sic scriptū est. Supbia eoz qui te oderūt. ascēdit semp. volūtas q̄ dā nati h̄ amiserit potestati. effectū. semp tñ habebit malignitatis effēctū. & ipsa erit in inferno supplicii. q̄ fuerat in mūdo peccatū. Impi⁹ ergo q̄ semp habebit reatū ex malicia. semp in se soniet cruciatu ex pena. Et q̄ de p̄ctō perpetrato nūq̄ habebit verā p̄niam. iō nūq̄ reuocabit deus punitionis eius isinā. Quinto quia impius peremit in se bonum qd̄ posset esse eternū. id est gratia. de qua dicit aplūs. Ro. vi. B̄a dei vita eterna. Iō dignus est morte eterna. Ad hoc idē i ducunt exēpla. Vident⁹ enī q̄ emptio tpāl dat ius p̄petuū possidēdi. Itē vberatio tpāl & transitoria. iert mortē q̄ est p̄petua. Itē crimē lese maiestatis tpāl. seruitus vō p̄petua. Itē casus in foueā tpāl & detētio p̄petua. Nō d̄ esse mirū si p̄p̄ p̄ctū qd̄ in breui tpe p̄petrat. ipius eternalit cruciat. Quā aut p̄missa nō ad sciēdū tñ scripta sūt. s̄ potius ad vitādū. nō ppter speculatiōez sed ppter p̄xim. i. operationē. nō ppter instrūdū sciētiā. utel lectū sed magi ad mouēdū affectū. vt vcz exciet cōsolētia. exaltatur negligētia. terreat audacia. cōfringat duricia. cōfundat ipudētia p̄ctō. vt. f. q̄ boni sūt ad meliora efficiat⁹ excitent⁹. q̄ vō mali sūt citius corrigant⁹. & q̄ obstinati sūt iexcusabiliter cōdēnt. Plus aut mouēt exēpla. q̄ vba. ideo subscribunt aliq̄ diuinitus reuelata. & ad n̄fz eruditiōē ostēsa. q̄n nō mō. p̄p̄ eos q̄ ea viderūt ostēdit ea oīs sed. ppter nos & oēs generaliter q̄ ex auditu voluerūt occasionem sumere vitam suam in melius corrigendi.

De reuelationibus.

DIS. VI.

Deniq̄ non superuacū esse puto hic recitare reuelationes aliquas ostēsa diuinit⁹ ad declarationē & cōfirmationē aliquam p̄dictioz. In anglia vir quidam viribus corporis valde potēs post multa peccata cōpunctus in cōscientia p̄posuit ire b̄erusalem

ibi in dei seruitio expendere residuū vite sue. **Lui** sup b voto seu pposito quedā abbatē cisterciensis ordinis cōsulēt p̄suasit dicit abbas ut crucē religiōis assumeret. ac ad celestem hierusalē cōtōtius pperaret. Ingressus autē cōseruēt iicipēs. tētatus a sathana muta nū ppositū. volēs terrā sanctā sicut pzius vouerat psonaliter visita re. Eadē vero nocte demonē quedā sup vnam trabē dormitorij in specie symie sedentē vidit. **S** qz tales bestie nō nutriunt in ordine cogitant q nō symia. s; dyabolus eēt. Qui se sentiēs cognitiū. subi to descēdēs de trabe sup cū. verberauit eū tā fortiter q de naribus eius z ore sanguis vbertim exiuit. Quo clamante. demon euauit. Et excitati fratres accurrūt. vidētēqz grauiter verberatū. mirantes qualiter hoc ei accidisset. in infirmariā detulerūt. **I**acēs autē tribus diebus velut exanimis. aptis carneis oculis nihil vidit. **S** de ei multa p angelū reuelauit. Inter cetera duxit eū angelus ad terrā tenebrorū sam z horridā nimis regiōē vidēs vmbre mortis. **V**idēs autē ibi fratres quosdā horribiles. putauit q ibi esset infernus. **S** angelus dicit ei. Nō est hic. sed ille turres ifemales camini sunt. p quos flāma z fumus ifemales exiūt. **P**ost hoc vidēt hoīes in ardēt cathedra sedēt. ante quē quedā pulchre mulieres erāt. quāz singule ardetes. cerōes ardētēs in os eius z faciē ipingebāt. z p eius intranea ardētēs similiter extrahēbāt. **V**ic hō aut angelus. fuit in seculo sue carnis amicus z inimicus aīe sue. luxuriosus vidēs z gulosus. **A**a thedra nāqz significat q potēs fuit in malicia. **A**mauit mulieres. z ideo maligni spūs in tali specie torquēt eū. **P**ost hoc vidēt hoīem quē teterini spūs viuū excoīabāt. z fricabāt cū sale. z sup craticulā affabāt. **V**ic inqz angelus potēs fuit. z crudelis i subditos. **P**ost hoc vidēt hoīem sup equū ardētē. clypeū ignē gerēt. q sup collūz eq capzā ferebat. z ad caudā eq sui habitū monachi trahēbat. **V**ic inqz angelus paup hō fuit. semp de rapina vixit. **I**n cetera rapuit capzā vna a quadā paupere muliere. **C**ura finē vite sue voluit fieri monachus. nō tñ vere penitēdo. s; vt ignominia suā parīper tege ret. **C**ogitabat autē q ad vitā priore rediret si viueret. z ideo trahit religiōis habitū sicut rē quā parīperēbat. **C**apzā autē z clipeus tormēta sūt sue vānōis. **P**ost hoc vidēt diuersas psonas religiōsas monachos. monialū. epōz. sacerdotū ac etiā clericōz. **Q**uorūz quidā ridebāt. cachiinabāt. alij uiciabāt. alij gule satiāde studebāt. alij libidini sue cōplēde vacabāt. nō qz post mortē sint ibi but infimod voluptates. s; ad maiorē cōfusiōē suā z tormētū. p̄ritioz suoz criminū similitudines rēp̄sentāt. demonibz ad hoc eos cogētibz. **Q**ui etiā postmodū p̄ntiebāt eos de subitō sup capita sua vsqz ad excussione cerebroz. z eiectiōē oculorū. z hoc incessanter agebāt. **V**idit et alia genera tormētoz. miro mō diuersimode diūpōita. s; diuersitatem variā peccatozū.

De visione quadāz Tundali.

Anno dñi millesimo centesimo quadagesimo nono. **O**stēsa fuit bec visio q sequit. In bybernia fuit hō Tundalus noie. nobilis genere. crudelis in opere. forma corpis egregia. fortitudine robustus. de salute aīe sue vel breuiter amonebat ecclesiā ne gligebat. pauperes cūstīti nec videre volebat. scurris z ioculatoribz quicqdā habebat. pro vana glorioz trahēbat. **V**ic in domo sodalitū sui volēs cibū fumere. repēte percussus inuisibiliter. manū quā extendērat ad os suū. non potuit replicare. **C**lamansqz terribiliter se mori testatus est. **S**tatimqz corruit corpus eius velut mortuum oīum mēbroz officijs destitūtū. affunt omnia signa mortis. accurrunt familia. tollitū cibus. exclamāt armigeri plozāt hospes. corpus extendit. pulsantur signa cōuenit clerus. mirat populus. totaqz ciuitas subita boni militis morte turbat. **A**b hora decima in quarta feria vsqz ad eandē horā in sabbato. sicut mortuus iacuit. qz tamē calor modicus i sinistra parte pectoris a diligenter palpātibus sentiēbāt. eū subterrare noluerūt. **P**ost bec resumpsit spiritū. z debili flati quasi p vniūz boze. spaciū respirare cepit. z mirantibus cūctis debiliter circūspicere. **I**nterrogatus si cōmunicare veller. petiuit bu militer afferrī sibi corpus dñi. **Q**uo deuote sumpto. cepit cū gratia rū actōe laudare deū. z dicere. **O** deus eterne maior ē misericordia tua qz iniquitas mea. s; magna sit nimis. **Q**uantas ostēdisti mihi tribulatiōes multas z malas. z cōuersus viuificasti me. z de abyssis terre iterē reduxisti me. **S**tatiqz sub testō oīa que habebat distribuit. z dedit pauperibus. vitā pristinā funditus se relicturū deuouit. ac cūcta que viderat z passus fuerat ad dei laudē z audientiū vtilitātē retulit. ita dicens. **L**ū aīa mea corpus exueret. z illud mortuūz iā crederet. reatus sui officia formidare cepit. z tremere. s; qd ageret nesciebat. **T**imebat enim. sed qd timeret ignorabat volens ad corpū redire. intrare non poterat. foras exire non audebat. qz vbiqz

timebat. **F**lēs igit z tremebūda. z qd ageret nescia. z in nullo cōfīdēs nisi in dei mīa. **T**andē vidit ad se tantā demonū multitudinēz veniētē. vt nō solā totā domū z eius atrij. sed etiā vicōs z plateas ciuitatis impletet. z miserā aīaz circūdantes oīerūt. **C**ātemus buic misere aīe debitu mortis cantici. qz filia mortis est. z cib⁹ ignis iextinguibilis. inimica lucis. z tenebrarū amica. **E**t cūerit ad eam. stridēbāt oīes. in ipsaz dicētes. **E**cce misera p̄p̄lus quē elegisti. cū qd in eternū arsurā. intrabis in infernū. **N**utrit scādali. amatrix discorū. quā z nos amamus. qre mō nō superbis. qre non adulteraris. vbi est vanitas tua. septa leticia. imoderatus risus. vbi ē fortitudo tua qua plurimis iultabas. **Q**uare mō nō amuis oculis. teris pēde. oigito loqris. prauo corde machināz malū. sicut ante solebas i vanitatibz z leccacitatibz tuis. **L**ū bec z filia diceret. vidit a longe qst stellā lucidissimā ad se veniētē in quā statim ifatigabiles fixit intuit⁹. **S**perās sepe eā aliqz solatiū pcepturā. **E**rat aut angel⁹ ei⁹. **Q**ui cū appropinquasset salutauit eū noie. p̄p̄io dicēs. **A**ue **L**ūda le. **V**idēs ille iuuenē speciosūz nimis. z audiēs se p̄p̄io noie saluta tū p̄e timore fil⁹ z gaudio sic rīdit. **D**eu dñe pater. dolores inferni circūdedērūt me. p̄cupauerūt me laquei mortis. **L**ui angelus mō me vocas dñm z patrē quē semp tecū hīs nūqz als vīgnū me talī noie indicasti. **L**ui **L**ūdalus. **D**ñe vbi vñqz te vidi aut dulcissimā vocē tuā audiui. ad quē angelus. **E**go a natiuitate tua tecū semper fui. z quocūqz ibas. te sequebar. z nūqz cōsilijs meis accēscēs voluisti. **E**t cū dēdēs manū in vñū imundoz spiritūz q eis vbiis maledicti insultabāt. **E**cce inqz ille cui⁹ volūtati z cōsilio obtemperabas. **S**z ad erit tibi dei mīa. quā tñ nō meruisti. **E**t igit secūra z leta. qz pauca de mult⁹ q merueras patieris. seqre me. z quēcūqz tibi mōstrauero memoriter tene. qz ad corpus tuū iterū reuerteris. **I**ūc illa vehe mēter pterrita. p̄p̄ius accessit ad angelū. **D**emōēs bec audiētes. z mala q minabant. cūferre nō posse vidētes blasphemauerūt. deūz iniustū esse dicētes. qz nō sicut p̄miserat vniūzqz sū opa sua reddebat. **P**ost in semetipsos insurrexērūt z plagis mult⁹ se pcutiētes illū cū furore nimio z indignatiōe relicto. cū tristitia recessērūt. **A**ngelus autē dixit ad aīaz. **S**equere me. **A**t illa rīdit. **D**eu oīe mī. **S**i tu p̄cefferis. isti retro me rapiēz. z eternis ignibz tradēt. **A**d quā angelus. **N**e timeas qz plures nobiscū sunt. qz cū illis. **S**i deus p nobis. qz cōtra nos. cadent a latere tuo mille. z decē milia a dextris tuis. ad te aut nō appropinquabit. **V**eritatē oculis tuis cōsiderabis. z retributionē peccatoz videbis. **S**iml aut p̄gētes nullūqz lumē p̄ter ipsos angelū iplēdoz habētes. venerunt ad vallē valde terribilē. tenebrozā z opertā mortis caligine. **E**rat aut p̄funda. z carbonibz ardētibz plena. sup os angustū opiculū ferreū hīs spīs simidinis fer cubitoz. qd ardore nimio ipsos carbonēs supabat ardetes. cui⁹ fetoz oēs. qz aīa vñqz fuerat expta tribulatiōz supabat. **S**up illā laminā descēdebat magna multitudo ifeliciū aīarū. z illic cremabant. donec ad modū cremij in sartagine liquefcerēt. **E**t qd erat graui⁹. p illā laminā colabant. sicut colat cera p pānūz. **E**t iterū in carbōibz igneis ardētibz renouabant ad tormētū. **E**t post hoc ait angel⁹. **D**ucemur ad maiores. **P**ec erat pena patricidarū. fratricidarū. z homicidarū. **I**u aut licet homicida sis mō tñ nō istā patieris. **P**ost hoc venerūt ad montē mire magnitudinis. horroz magni. z vaste solitudinis. qz traiecit⁹ angustū valde p̄bebat iter. **E**t vna pte mōtis hui⁹. erat ignis putridus. sulphureus. z tenebolus. **E**t altera pte nix glacialis. z vēr⁹ horribil⁹. **E**rat mōs ille tozozibz plen⁹. qz furcas ferreas ignitas hēbāt z tridētes acutissimos qbz iugulabāt aīas trāfire nolētes. z trabebāt ad penas. z p vices d mīue z grādine mittebāt in ignē. z ecōuerso. **V**ic ē inqz angel⁹ pena infidiatorū z p̄fidozū. **P**ost hoc aīa cū timore seqēs angelū p̄cedentē venit ad vallē tenebrozā z horridā. cui⁹ p̄funditatē ipsa videre nō poterat. sonitū nī sulphurei fluminis. z vlatū i eo patiētū audiebat. **S**um⁹ qd de sulphure z cadaueribz adeo fetidus exalabat. qui oēs penas qz ante viderat aīa supabat. **A**ngel⁹ aut cōsolās aīaz tremebūda ait. **D**ec ē pena supboz. ab hac qdē liberaberis. s; aliā patieris. **P**recedēte āgelo. p̄fecti sūt i viā tenebrozāz. toztozāz. z difficilē nimis z cū mltū laboraret aīa ambulādo p tenebras. vidit bestia incredibili magnitudine z horroze itolerabilē. q maior erat oībus mōnibz quos an viderat. oculi ei⁹ qst colles igniti. os ei⁹ valde patēs z aptū. videbat posse sū cape nouē milia boīz armatoz. flāma iextinguibilis ex ore ei⁹ exibat. z fetoz iēpabilis. z planct⁹ multitudinis euilāris de vētre ei⁹ p idē os audiebat. **I**n enī erant multa milia viroz ac mulierū dura tormēta sustinētū. **A**nte os ei⁹ imundoz spiritūz stabat maxima multitudo aīas in os eius itra re cogentiū z eas anteqz intrarēt. multis plagis z verberibus affligēbāt. **L**ū anima **T**undali monstrū tam horribile cōspexisset. nō

mis pterita dixit ad angelū. **D**ñe quare illuc appropinquas: dixit ei angelus. **I**ter nostrū aliter explere nō possumus. **D**ec bestia vos cat̃ acheronis. et deuorat oēs auaros. **D**e hac scriptū ē. **A**bforbebit flumini et nō mirabit. et h̃y fiducia q̃ iſtuat iordanis in os ei⁹. **E**t cui⁹ hoc dixisset angelus pcedēs stetit ante bestia. et aia h̃ nolēs sequēbā eū. **E**t cū simul staret ante bestia āgelo dispente aia sola remāsit. **D**emonēs aut̃ cōtinuo circūdederūt eam. sicut canes rapidi. et flagellatam traxerunt eam in ventrem bestie. vbi multa passa est. mox fuit et lacerationes canum. vñorum. leonum serpentum. et aliarum innumerabilium bestiarum. et ignotorum monstrorum ferocitate et demū ictus. ardore ignis. fetore sulphuris. caliginē oculorum fluxū lachrymarū ardētū. stridorē oētū. copiā tribulationū. **I**bi se misera aia de peccatis p̃teritis accusabat. et p̃e tristitia nimia et deſperatiōe. genas p̃prias lacerabat. **E**t cū se putaret ibi eternaliter eē dānāda. nēcia quo ordine subito se. extra bestia esse sensit. **E**t loquutus a bestia iacēs debilis aperies oculos. p̃pe se vidit angelū. lucis ductore suū. **G**audēs illa h̃ afflicta nimis. cepit deū de sua misericordia collaudare. **Q**uā angelus tāgēs. eā confortauit. **C**ūq̃ irēt vltimus p̃ loca tenebrosa et horrida. apparuit domus qdā maxima quasi qdā mons arduus. rotūda. quasi fumus. **I**nde flāma p̃ mille passus exibat. q̃ oēs aias quas inuenire poterat. cōburebat. **Q**uam vidēs aia. dixit ad angelū. **E**cce appropinquamus ad portas mox tū. **D**eu q̃s me miserā liberabit. n̄dit angelus. ab hac qdē exteriori flāma liberabis. h̃y ipsaz domū de qua p̃cedit irabis. **E**t cū p̃pius accessissent. viderūt carnifices cū securibus cultis bis acutis. dola b̃ris. et crebris falcibus et forcipibus acutissimis. vāgis fossoribz et ceteris istrumētis q̃bus aias excoziare. decollare. scindere. vel trun care poterāt. **I**n medio flāmaz stātes. et sub manibus eoz multitu dinē aiaz. hec oia sustinētū. **N**ō vidēs **T**undalus dixit ad angelū. **O**bscuro orie ab hoc solo supplicio me libera. et ceteri oibz q̃ post hoc occurrēt me tradi cōcedo. **C**ui angelus. **H**oc ē maius suppliciu qd̃ bacteris videris. h̃y adhuc videbis vñū maius. **I**ntra istū sup̃ pliciu. q̃ canes rabidi te expectāt. **T**undalus aut̃ tremēs. et p̃e angustia totus deficiēs rogabat ne intraret. h̃y nō p̃fecit. **D**emonēs autē vidētes cū sibi esse ocellū. circūdederūt eū. et multis cōmitijs exprobrātes. cū supra viciis istrumētis eū in frustra discerperūt. **I**n hac domo erat oietis in tristitia. **H**ec et stridor oētū. lētus ignis ex trinfecus. h̃y trinfecus vāstū icēdiū. auditas inexplēbilis ibi erat. nec poterat gule voracitas satiari. verēda loca doloribz p̃maximis torquebat. **P**udēda ipsa corrupta putredine. scaturire vermibz vīdeban. **I**n ipsa quoq̃ verēda viroz ac muliez nō solū seculariuz. vetū etiā religiosoz. ore qdā irabāt bestie. ibiq̃ aia **T**undali se iu ſe pati talia fatebat. **S**z q̃i deo placuit nescia quo ordine se extra tormēta esse cognouit. **S**edēs aut̃ i tenebris et ymbra mox. vidēs āgelū suū dixit. **D**eu orie mi. vbi ē qd̃ audiui. misericordia vñi plena ē terra. n̄dit āgel⁹. **D**ec snia multos decipit. **D**e. n. h̃y sit mise ricordia. n̄ et iust⁹ ē. **M**ulta iudicat plura cōdonat. tu iuste passus es quicūq̃ sustinuiſti. **S**ed tūc gr̃as ages deo. q̃i videbis q̃sta p̃ dei misericordia euasisti. **I**ō. n. iusti q̃ penas nō patiūt post mortē ad vidēdiū n̄ illas adducit. vt vñs tormētū a qd̃ p̃ dei misericordia liberā. magi iardescāt i amorē dei et i laudē ei⁹ assurgāt. **L**etū rū vidit **T**undal⁹ bestia ceteri q̃s aī viderat lōge diſſimilē. duos pe des et duas alas habētē. collū lōgissimū. rostr⁹ ferreū. et vngulas fer reas. de cui⁹ ore flāma iextinguibilis eructuabat. **S**edebat autē h̃ bestia sup̃ stagnū glacie cōdēlū. et deuorabat aias. q̃i v̄tre eius p̃ suppliciu redigebāt i nihilū. **E**t itez piebat eas i stagnū glacie cōgelatū. ibiq̃ renouebāt itez ad tormētū. **I**mpugnabāt vñ oēs aie tā viroz q̃ muliez q̃ deſcēdebāt i stagnū. ibiq̃ grauidē p̃tolabāt tē pus ad p̃tū. **I**nt̃ at̃ mordebāt a. ple genita mox vipereo ſicq̃ vege tabant̃ misere i vnda frigida mortui mar̃ glacie cōcreta. **C**ūq̃ tps eēt vt perēt. clamātes replebāt iſeros v̄lulātibz. **E**t sic ſerpētes pariebāt. nec solū femie. h̃y et viri piebāt. et h̃ n̄ p̃ mēbra ad h̃ nālīt iſti tuta. imo et p̃ brachia ſil et pectora. **E**ribātq̃ p̃ cūcta mēbra. bestie erūpētes b̄ites capita ferrea et ardētia. et rostra acutissi. qd̃ ipa vñ eribāt. corpa lacerabāt. **I**n caudis at̃ ſinis hēbant multos aculeos. q̃ q̃i bami retro retorti. ipas a qd̃ erigāt aias pūgebāt. **I**lle nāq̃ bestie volētes exire cū caudas suas nō possent ſecū trahē. i ipa cor poza vñ eribāt rostra sua ferrea et ardētia retorquē nō cessabāt. o nec ea vsq̃ ad neruos. et ossa arida cōsumerēt. **E**t sic simul cōclaman tes. stridor glaciez inuādātū et v̄lulatus aiaz talē penā sustinētū. et mugit⁹ bestiaz ab eis exētiū p̃ueniebāt ad celū. **E**rat. n. i oibz v̄uerſis mēbris et digit. diuerſaz capita bestiaz q̃ ipa mēbra morde bāt vsq̃ ad neruos et ossa. **H**abebāt at̃ linguas vinas i modū aspi dū. que totū palatū et et atriarias cōsumerāt vsq̃ ad pulmones. **C**le

renda quoq̃ ipsa viroz ac mulierū erant i similitudine serpentū q̃ iſeriores p̄es v̄tris lacerabāt: et ipa viscera ide extrahere ſage bāt. **L**ūc ait angel⁹. **D**ec ē pena monachoz ſancitūdiū. canonū cor ac alioz ecclēsticaz viroz: q̃ mētri deo p̄tōſurā et b̄itū noſcū tur: q̃ linguas eracuerūt ſic ſerpētes: et mēbra sua nō cōbiberunt ab inūdis opibz. **H**ac penā ſuſtinebūt: q̃ imoderata luxuria ſe pol luit: et iō iſtā te ſuſtinere oſ. **H**is dict⁹ demōēs eā cum ipetu rapue rūt: et deuorādā bestie tradiderūt. **C**ū aut̃ post p̄dicta tormēta eēt in p̄tu viperarū: affuit ei angel⁹ lucis: et tāgēs eā ſanauit: et ſe ſequi p̄cepit. **P**ret̃ ſplēdorē aut̃ angeli. nullū lumē habētes: p̄gebāt p̄ loca terribilia et v̄lta prioribz viroz: via valde cōbuſta et q̃i a ca cumine mōtis altissimi tēdēt in p̄cipitiū. **Q**uāto aut̃ plus illa aia deſcēdebat: tāto min⁹ ad vitā reditū ſperabāt. **D**ixit aut̃ aia ad an gelū. **D**ñe: quo imus: n̄dit angel⁹. **D**ec via ducit ad mortē. **E**t aia **Q**uid eſt q̃ qd̃ dicitur eſt. **L**ata et ſpaciōſa ē via q̃ ducit ad mortē: et multū ſūt q̃ irāt p̄ eā cū hic p̄ter nos neminē videam⁹. n̄dit angel⁹. **N**ō de iſta dicitur ē hoc: ſed de ipudica et illicita ſeculari: q̃ ducit ad iſtā. **E**ūtes aut̃ longi et v̄lta modū laborātes: venerūt in vallē ſa broz. **I**biq̃ viderūt fabricas: ei qd̃ maxim⁹ audiebat luctus. **L**ūc ait angelus. **T**oror iſte vocat vulcanus p̄ cui⁹ igniū multū coctue rūt: et ab ipſo cruciant̃. **A**it aut̃ aia. **D**ñe ſi debeo pati ei⁹ ſupplicia: debes inq̃. **Q**uo vicio plorāz ſequēbā eū. **E**cce torozes cū igni tis forcipibz angelo ſancto nihil dicēte ceperūt ei⁹: et p̄iecerūt in ea minū ignis ardētis et ſufflātes ſollibz: ſicut ſoler ferrū i fornace cō flari. ita examinauerūt eā. **S**ic enī ſflabāt aias q̃ patiebant̃ ibi: do nec ad nihilū redigerent̃. **C**ūq̃ ita liqueſcerēt vt nihil niſi aque ap perēt iugulabāt tridentibz ferreis: et poſite ſup̃ icidē p̄ueniebāt mal leis: donec vicine v̄l tricene v̄l et ceterne redigerēt i maſſā vñā. **S**i cut ſcriptū eſt. **P**rouer. xix. **D**ata ſunt deriſoribz ſupplicia et mallei peritentes ſultoz corpibus. **E**t tū qd̃ graui⁹ eſt: nec ſic perit. **D**e ſiderant enī mortē et inuenire nō poſſunt. **L**oquebāt aut̃ torozes adinuicē: dicentes. **N**unqd̃ ſufficit. **E**t alij in alia fabrica n̄debant p̄iicite nobis: videamus ſi ſufficit. **E**t alij accipiebant eos cum forcipibz ferreis anteq̃ terrā tāgerent. **E**t ſicut primi. ita et iſti eas ignibz trudebāt. **E**t ita miſere p̄iecebant̃ mox bux mo illuc. et v̄bu rebant̃ vbiq̃ donec ſil pelles: carnes: et ossa: et nerui redigerent̃ in fauillā et flāmaz ignis. **P**ost multas paſſiones affuit aie **T**undali ductor ſuus et apprehendens eam de medio fauillē dixit. **Q**uomodo vales. **N**unqd̃ tā dulcia fuerūt tibi carnis oblectamēta: vt p̄ eis tot et tāta ſuſtinere deberes. **I**lle penit⁹ n̄dēre nō poterat: q̃ post tātū ſuppliciu vires ad loquēdi nō habebat. **E**t tūc angelus ait ei. **C**onfortare q̃ oīs deducit ad iſeros et reducit. **E**t vñs enim magna ſint q̃ nūc vsq̃ paſſa es: minora tū ſunt a qd̃ per dei miāz liberab eris. **N**ōdū enī vidisti: nec p̄ueniſti ad iſeros et iſeriores. **E**t mox ſo lito tāgēs eā et confortāz p̄ceſſit. **C**ūq̃ ſil pergerēt et incedētes ſer mocinarent̃ ecce ſubit⁹ horroz: frigus intolerabile. et fetoz: et tenebre prioribz incōpabiles: tribulatio et angustia: aiaz iuaſerūt ita vt oia fundamēta terre viderent̃ ſibi cōremiſcere: et angelo p̄cedētī cōpul ſa ē v̄icē. **D**eu orie mi. qd̃ eſt q̃ mox ſolito ſtare nō poſſū. **Q**uo vi cro: p̄e nimia formidine nō potuit ſe mouere. **E**cce angelus cito diſparuit: et cū amplius videre nō potuit: ſtatimq̃ deſperare cepit. **A**udiuit aut̃ clamozes et v̄lulāt⁹ mire multitudinis: et tonitruū itz horribile: vt nec puitas n̄ra potuerit capere: nec ei⁹ lingua narrare. **C**ircūſpiciēs q̃ ſi quō videre poſſet: vnde venerat: vidit fouēā qua dratā vel quadrāgulā q̃i c̄ſternā qui pure flāme et ſumi putridā emittebat collinā: q̃ collinā extendebat vsq̃ ad celos: et in ipſa collī na erat multitudo aiaz et demonū mox fauillaz cū flāma aſcēden tiū: et ad nihilū redactē: ca debāt iterū cū demonibz in fornacē vsq̃ in p̄fundū. **Q**uo viſo aia **T**undali volebat ſe retro retrahere: ſz p̄ des a terra nō poterat eleuare. **E**t cū ſepi⁹ tentāſſet: et tū nō poſſet: i ſemetipſaz exarſit: et nimio furore repleta: genas p̄prias lacerabat clamās et dicēs. **U**e mihi q̃re nō morioz: q̃ me decepit demētia. **A**u diētes hec demones q̃ cū flāma aſcēdebāt circūdātes eā cū iſtru mēt⁹ quibz rapiebāt aias ad tormēta: v̄ixerūt. **O** miſera aia penis et cruciatibz digna. **U**n̄ huc veniſti: nil adhuc expta es. **A**dhuc vi debis dignū opibus tuis tormētū: de quo nec exire poteris nec pe rire: ſed ſemp in cruciatu viuēs ardebis ſine refrigerio: ſine lumine ſine oſilio et auxilio: et ſine omni cōſolatiōe. nullā deinceps miāz ſpe rare poteris. **A**ppropinq̃ſti enī vsq̃ ad portas mox: et i infernis iſe rioribz ſine moza p̄ſentaberis. **Q**ui te huc adduxit: ipſe te decipit: liberet te ſi pōt de manibz n̄ris nō videbis eū amplius. **E**t dicebāt adinuicē. **Q**uid adhuc moramur. **T**rahānt̃ eā ad luciferū deuorādā. **E**t ſic arma v̄ibzātes: minabant̃ ei mortē eternā. **I**p̄ aut̃ demo nes erāt nigri ſicut carbones. **O**culi eoz vt lampades ignis arderent

tes. Dentes eorum minime candidiores. Laudas habebat ut scorpiones
Ungues ferreos acutissimos. Alas ut vultures. Interea affuit an-
gelus lucis: qui fugatis spiritibus tenebrarum solatus est reā suā: dicens
Gaude et letare filia lucis: quia multas defeceras: penas quidem magnas vi-
debis: sed eas minime patieris. Veni et ostendam tibi pessimum humani
generis inimicum. Appropinquas autem ad auidit principem tenebrarum in
pseudum inferni. Que autem et quanta vidit ibi: explicari non possent. Ibi
visus est princeps diabolus qui magnitudine sua omnes bestias quas tu
dalsus an viderat: excedebat: cuius quantitati nihil eorum quod viderat: com-
pare sciebat. Erat illa bestia nigerrima sicut coruus. Formā habēs
humani corporis a pedibus usque ad caput. Excepto quod plurimas habebat
manus: non minus. scilicet mille centum cubitos habēs et altitudine. In
grositudine vero decem. Unaqueque manus vicenos digitos habebat: et
digiti habebant in longitudine centenas palmas. In grositudine
vero denas. Habebat ungues ferreos tam in manibus quam in pedibus: lan-
cis militum grossiores et etiam longiores. Rostro eius nimis longum
et grossum. Causa eius asperissima et longa: ad nocendum animabus
a culis acutissimis parata. Facet autem illud monstrum horribile super
erat ferrea suppositis ardentibus prunis ab innumerabili multitu-
dine demonum folibus sufflantiū succēssa. Circūdat autem illū tanta
multitudo animarum et demonum quod nulli esset credibile quod mundus
tot animas a principio potuisset habere. Ligatus est autem ille bo-
stis antiquus per singulas membrorum iuncturas. catenis ferreis et
ereis ignitis et valde grossis. Quis sic versatur in carbonibus et vi-
digi coartatur: nimia exardescens ira verit se de vno latere in aliud
et omnes manus suas in illā multitudinē animarum extendit. easque reple-
tas animabus cōstringit. Sicut rusticus sitis racemos opprimit
ut inde vinū eliciat: ita illi in nulla sit ibi aia quod non in illa cōstrictio-
ne pinetur capite. vel pedibus vel manibus. et tunc suppirans sufflat
et spargit aias in diuersas partes gehēne. et statim cruciat putēs
ille de quo pōdirm? ferida atque horribilē flāmā. Et cū anbelitū suū
rerabit circa illa bestia. retrahit ad se omnes aias quas ante disperserat
et cū fumo et sulphure in os eius cadentes deuorat. Sed et quicquid man-
et effugit ne fringatur pcutit illas cū cauda sua. Et sic misera be-
stia pcutiens semper pcutitur et tormēta omnium inferēs. super omnes in
tormētis oib? cruciatur. Tūc ait angelus ad animā. Dic est lucifer
principiū creaturay dei. qui versabatur in deliciis paradysi. Qui si so-
lutus fuerit. celū simul et terrā usque ad inferos perturbaret. Vnde autem
quod cū eo sunt primi filii tenebrarum. primi filii ade. et iam iudicati sūt
ac multos alios expectat. qui vel christū negauerūt. vel negatiū opa
fecerūt. Dic sunt plati et principes mali. de quibus scriptū est. Potē-
tes poterit tormēta patiētur qui scilicet non bene vti sunt potestates si
bi a deo cōcessa. Dic autem princeps tenebrarum dicitur. non propter potētiā
quā habebat. sed propter primatiū quē tenet in tenebris. Omnes autem
alie pene quibus sint maxime. aspectu huius pro nihilo cōputatur.
Ad hoc aia. vox est. Nā videre tantūmodo locum istius magis me
cōturbat. et ferose eius sustinere plus me grauat. quā pati oia quę ante
patiebar. Unde rogo ut si pot fieri. hinc me cito subtrahas. et hinc me
cruciat amplius non pmitas. Tūc enim video multos notos et so-
dales meos quos mecum in seculo gaudebā hīre socios quorū hī cō-
fortiū multū phoretico. Scio autem pcerto quod nisi mihi grā diuina
succurrat. peccatis meis excrucietur non minus ista patiar quā ipsi.
ad quā angelus. veni. O felix aia cōuertē in requiē tuā. quā dñs bñ
fecit tibi. Nō enī ista patieris. neque amplius hic videbis. nisi istos
nū qui vidisti oblita. et iusticiā dei non verita peccatis iteque inuolueris.

EUiso Karoli calui de tormentis inferni.
Charolus imperator dei dono rex germanorū.
patricius romanorū. atque ipator francorū. sacra
nocte diei officio post celebratū nocturnarū horarū diuini
mū officii dñi vellē somnū capere. venit ad me vox terri-
biliter mihi dicens. Charole. exiet a te modo spiritus tuus in hora
nō modica. Statimque fui raptus in spiritu. et quod me sustulit erat cū-
didissimus. tenens in manu sua glomerē lineū. clarissimū ad istar
luminis emicantē sicut solent comete facere quādo apparēt. Inci-
piensque illud dissoluere dixit ad me. Accipe fili glomeris emican-
tis. et liga et noda fortiter in pollice dextre manū tue. quā per illū dūce-
ris in laborintibus inferorū penas. Tūc dicto pcessit me velociter
dissoluēs filiū lucifui glomeris duxitque me in pfundissimas valles
igneas quę erāt plene puteis ardentibus. pice. sulphure. plumbo. cera. et
adipe. Ibiq; inueni pōsifices pñs mei. et amniculorū meorū. Quos
cū pauens interrogare. cur tā grauiā patiebatū supplicia. ridentit.
Sumus epi patris tui et amniculorū tuorum. Et dum deberemus
illos et ipsorum populū de pace et concordia admonere. seminari
mus discordias et sumus monitores malorū. Ideo nunc incendi-

mur in istis tartareis suppliciis: et nos et alij homicidarū et rapina-
riū amatores. Tūc etiam et tui epi et satellites veniēt: qui sili amāt nunc
facē. Et dū hī tremebūdus ascultare: ecce nigerrimi demones aduo-
lantes: cū vicis igneis volebāt apprehēdere filiū glomeris quem in
manu tenebāt: et ad se attrahē. Sed reuerberatib? radiis illi? nō vale-
bant illū attingē. Deinde post tergū currētes voluerūt me in ipsos
puteos sulphureos pcpitare. Sed ductor me? traxit me ad se forti-
ter. Et sic ascēdim? super mōtes igneos altissimos: de quibus oriebant
paludes et flumina feruētia: et oia genera metallozū bulliētia. Ubi
reperi innumeras aias hominū et principū pñs mei et fratrum meorū.
Quarū alie quē pcpitate erāt usque ad capillos: alie usque ad mentū
alie usque ad umbilicū. Et clamauerūt ad me eiulādo. Dum virum
amaum? tecū cū pñe frīb? et auicul? tuis facē plia homicidia et rap-
inas pro cupiditate terrena. Ideo in istis bullientib? flumib? et di-
uersis metallozū generib? nūc torquemur. Et cū adhuc timidus ac-
cedere: audiri post me aias acclamare. Potētes potenter tormēta
patiētur. Et respiciēs vidi super ripas flumīs bulliētes fornaces igne
as: piceas et sulphureas: plenas magnis oraconib? scorpionib? et
serpētib? genēz diuersorū. Vbi etiam vidi aliquos pñs fratrum et auis-
culorū meorū pñces dīcētes mihi: Teu nobis karole: vides quāta
sustinem? tormēta. ppter malitiā et supbiā nostrā: et mala cōsilia quę
regib? nris et tibi edidim? ppter cupiditatē. Quis dolēdo cōgemisce-
re: accurrerūt ad me oracones aptis fauctib? plenīs igne: sulphure:
et pice: volētes me trāsglutire. sed ductor me? liberauit me: validi-
ter inde trabēs. Et descēdim? in vallē quādā: quę ex vna parte erat tene-
brosa et ardēs sic cluban? ignis. Et altera tōtā amēnissima et splēdi-
dissima: ut nulla rōne valeā explicare. Uertit me tōtā tenebrosam
partē et flāmiuolā: ibiq; vidi aliquos reges de genē meo in magnis
suppliciis deputatos. Tūc angustiat? nimis putauit me statim illis
suppliciis demergēdū a gigātib? nigerrimis: qui ipsas vallē obsabāt
diuersis generib? igniū. Sed dei miā liberat? sum. Sicq; post hec
et alia multa quę vidi reuersus est in me spūs me? valde fessus et tri-
tus. laudauitq; dñm qui saluat sperātes in se: quod potestātē hī vite et
morti: qui ducit ad inferos et reducit. Sed sunt multi qui tales viis
nec ptemūt: nec referētib? eas credūt: eas velut viles fabulas de-
ridentes: aut figmēta mēdacier adinuēta: aut melancolicozū vana
somnia: aut arreptitiozū infanias reputātes. Nec mirū si talib? fidē
nō adhibēt: quod infernū esse nō credūt. vel si ore vocalit? assentit: tū se
credē nec timē factū ostēdūt. et fortassis etiā ore dīcēt si audierit.
Bñs tñ Bzēg. iij. dial. et alij scī talia credē nō dēdignati sunt: et in
script legēda posteris reliquerūt. Aduertēdū est tñ quod multa de
scribūt ibi corporalē: quod tñ spūaliē intelligēda sunt. nē p3 de monstris
sa bestia sup? descripta in visione tūndali: et de luciferi figura hor-
ribili et statuta: et multa talia quod dicunt ibi: et in filib? sili referunt.
Sic in pphetis sub figuris rerū corporalū plurima designant. Et in
Apoc. fere p totū etiā spūalia corpēis imaginib? figurant: quod nō nisi
spūaliē pnt intelligi. nē p3 diligētē in singul? intueri. Vtrū autem sint
ibi vñes miales et aialia venenosa: ut pote oracones: serpētes: būsio-
nes et bñoi. Dicit aliq; quod nō: quia oia bzuta aialia in cōsagratiōe
mūdanorū igniū destruent? ut dictū est: quia talis generatio et corru-
ptio penit? auferent. Aliorū est opinio: quod erūt ibi bñoi aialia vene-
nosa: ut et horrozē ingerāt aspectib? ipiozū: et dolorē inferāt morib?
oētiū pessimorū: et laceratiōib? vnguū acutorū. Seruabunt enī ibi
talīa diuina virtute ad impios cruciandū. Quia si ante cōsumationē
mūdi salāmādra adhuc corruptibil? existēs aliqñto tpe pōt viuē in
igne: quāto magis post iudiciū quā oia corpora rerū erūt incorrupti-
bilia viuē poterūt in igne gehēne. Tūc autem vidēt ppretēdē tā scriptu-
re sacre verba quę plurima quę scōp. Dic etiā sciēdū est: quod hī ante iudi-
ciū demones torquere dicant? animas impiozū ut iusto dei iudicio
si sint tortores in suppliciis: qui fuerūt incētores inuitijs: eisq; miseri
subiciant? inuiti: quorū pueris suasionib? volūtariē assentierūt. tā
post iudiciū cū cessabit oīs platio: et euacauerit de oēm pncipatū
et potestātē: nō amplius torqūbūt hoies: quod recepta plena et oimoda
pena sibi debita. p cūct? iniquitatib? eorū fiet socij reproborū. Adeoq;
erūt pfundissime absorpti in supplicijs: quod illos vlt? torqūre nō poterūt.

Libri secūdi Pars q̄rta. De beatitudinib? corporis et aie.

Est cōsiderationem

habita de trib? nouissimis. Priovidelz de mor-
te triplici: et de mortuis tā corporalib? quā spūalib?
in hī mūdo: et de mortuis in purgatorio de q̄
penaliē et afflict. Scōo d finalis iudicio et bis quod
ad illud extremū iudiciū p̄tinent. Tercio de iū-